

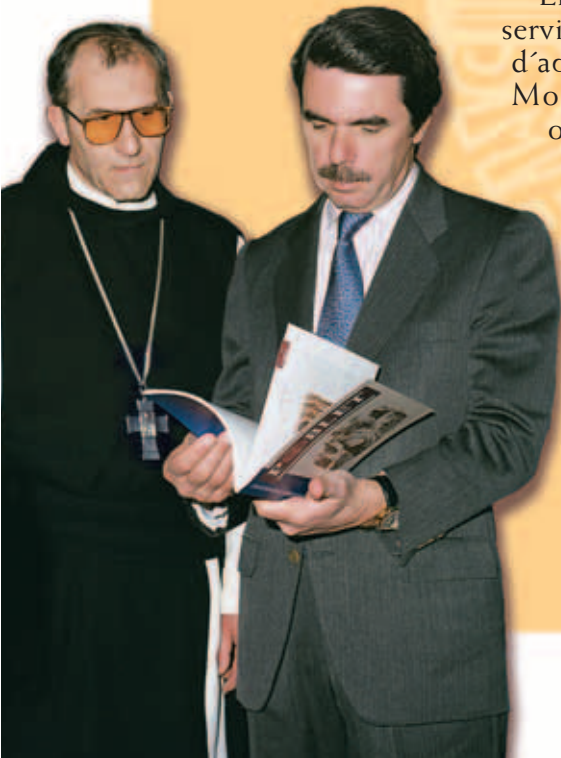
EDITORIAL

Ja hem arribat al número dos de la revista POBLET. Consolidem la seva estructura editorial i esperem, és clar, publicar molts números més encara. El fet és que tenim, sortosament, una base per afirmar-ho, i és que tot i que conté aspectes millorables, la nostra revista compta amb el millor suport que es pugui esperar: els dels seus lectors. Ells són els qui ens animen a continuar.

En efecte, ja són molts els membres de la Germandat de Poblet i d'altres persones de fora que han expressat de ben diverses maneres el seu suport cap aquesta publicació, que ara inicia la seva segona època, tot aprofitant la nova embranzida de la Germandat. Un bon reflex d'aquest canvi n'és també l'organització de l'Assemblea plenària anual, considerablement enriquida en els continguts i les formes del seu programa.

La revista POBLET està servint com una eina de comunicació entre els germans, i d'aquests amb la Comunitat monàstica, i viceversa. Alhora, està esdevenint un mitjà eficaç per fer arribar a la societat i a les nostres institucions allò que és i representa Poblet com a focus d'experiència religiosa, comunitat arrelada al país i servei a una cultura de l'esperit enllà de tota frontera. Demanem a tots els nostres lectors que continuïn adherint-se a aquest projecte, tot ajudant a difondre'l i fent-nos arribar tant els seus suggeriments com, si s'escau, les seves ofertes de col.laboració. Tot això serà benvingut i es deixarà notar positivament en endavant.

El lector pot apreciar que, lluny de qualsevol servitud o rutina, les persones que ens ocupem d'aquesta revista ho fem per pura estimació al Monestir i en estricte compromís amb els objectius editorials i culturals que ens hem traçat. Val a dir, mentre, que aquest esforç ja es troba amb escreix compensat amb el suport que anem rebent tant de la Comunitat i del seu Abat, com de la Germandat i de la seva junta directiva. Fem precís perquè això sigui sempre així i les persones que continuem aquesta modesta, però il.lusionada tasca de comunicació, ens trobem sempre a l'alçada de la confiança que se'ns ha dipositat ■

TRES CERCLES GRANS, TRES PASSIONS GRANS, TRES PARAULES GRANS.

Mestre - Sacerdot - Monjo

*Visc la meva vida en cercles creixents
que van al voltant de les coses.
L'últim potser no l'arribi a completar,
però cal intentar-ho.
Giro en torn a Déu, torre llunyana,
giro des de fa mil·lennis,
i encara no sé el que sóc:
falcó, tempestao grandiosa cançó.
(Rilke)¹*

Aquestes tres paraules han estat per a mi un punt de referència viu, permanent. Han estat una invitació molt valuosa per una activitat apassionant, que em va obrir cap a uns horitzons o cercles cada vegada més amples. Hores obscures o lluminoses, al llarg de les quals es van aprofundir els meus sentits, assolint la meva existència un sentit nou i trobant-me, con diu Rilke amb

*la meva vida quotidiana
ja viscuda, superada,
feta llegenda llunyana.*

Però oberta envers nous espais, nous cercles, amples, sense temps, que, en principi, tan sols en somnis m'atreveixo a abastar.

Dintre aquests cercles s'ha anat movent, es mou la meva vida, encara sense un coneixement clar i distint de mi mateix, i penso que mai tindrè del tot clar aquest coneixement, en tota la seva plenitud. Així de misteriosa, però també, així d'apassionant, és la nostra existència. Això no obstant, amb la

TRES GRANDES CÍRCULOS, TRES GRANDES PASIONES, TRES GRANDES PALABRAS.

Maestro - Sacerdote - Monje

*Vivo mi vida en círculos crecientes,
que pasan por las cosas.
El último quizás no lo complete,
pero lo he de intentar.
Giro en torno a Dios, la remota torre,
giro hace ya milenios,
y no sé aún: soy balcón, tempestad
o grandiosa canción.
(Rilke)¹*

Esas tres palabras han ido constituyendo, para mí, un punto de referencia vivo, permanente. Han sido una invitación preciosa a una actividad apasionante que me fueron abriendo a horizontes o a círculos cada vez más amplios. Horas oscuras o luminosas, a lo largo de las cuales se fueron ahondando mis sentidos, adquiriendo un sentido nuevo mi existencia y encontrándome, como dice Rilke, con

*mi vida diaria ya vivida,
superada, hecha lejana leyenda.*

Pero abierta a nuevos espacios, a nuevos círculos, anchurosos, sin tiempo, que, en principio, sólo en sueños me atrevo a abarcar.

Dentro de estos círculos se ha ido moviendo, se mueve mi vida, todavía sin un conocimiento claro y distinto de mí mismo; y pienso que nunca lo tendré en toda su plenitud. Así de misteriosa, pero también, así de apasionante, es nuestra existencia. Y, sin embargo, con la certeza de que toda mi vida va girando en torno a Dios, y despertando a una realidad apasionante, ya que considero cierta la

certesa que tota la meua vida està girant al voltant de Déu, i desvetllant-se envers una realitat apassionant, doncs, penso és ben bé certa la paraula del poeta:

*Treballem en Tu amb mans tremoloses
i aixequem àtom sobre àtom.
Però, ¿a Tu qui pot enllestir-te,
oh, cúpula?*²

Tot això ha anat configurant a la meua persona el tarannà d'un treballador, que està en recerca permanent, que va fent camí cap a cercles més amples, més profunds, més interiors; ja que el cercle pot acreixer-se, bé a la seva vessant externa, més interessada, més difícil, també més pobra i superficial, per bé que sempre més dura..., bé a la seva vessant interna, més gratificant, més pacificadora, més profunda, més rica.

Jo diria que el primer cercle comença a dibuixar-se a Lleida, amb els estudis de Magisteri per continuar amb l'exercici de l'ensenyança, com a mestre a Castellnou de Seana, o, durant els estius, a les Masies de Poblet, o al meu poble de Ballobar.

Quan la vida passa veritablement per les coses i les persones amb un cor obert i receptiu, aquesta vida va assolint un dinamisme més ric i profund, enriquint-se i obrint-se a cercles espirituals més amples.

Va ser, aquest primer cercle, temps i ocasió de carregar força i energies positives, amb molta projecció de futur. L'ambient de l'Escola, la qualitat humana i professional dels seus docents (Srs. Mestre, Lasheras, Geli, Crespo, Ribelles, Portugués, Mn. Freixes, Zulema,...) era molt propícia a despertar una forta vocació per al magisteri, a suscitar un veritable entusiasme per l'ensenyament, a despertar fins i tot el desig d'un servei escolar amb unes connotacions profundament espirituals, jo diria que quasi-sacerdotals. Podriem parlar i escriure abastament, sobre la qualitat i la riquesa d'aquesta vocació

reflexió del poeta:

*Trabajamos en Ti con manos
trémulas y levantamos átomo sobre átomo.
Más, ¿quién puede acabarte a ti,
oh cúpula?*²

Todo esto, ha ido configurando en mi persona el talante de un trabajador, de un buscador permanente, que va haciendo camino hacia círculos más amplios, más profundos, más interiores; pues el círculo puede acrecentarse, bien en su vertiente externa, más interesada, más difícil, también más pobre y superficial, aunque, en definitiva, y por todo ello, siempre más dura..., bien en su vertiente interna, más gratificante, más pacificadora, más profunda y rica.

Yo diría que el primer círculo se empieza a perfilar en Lérida, con los estudios de Magisterio y continuaría con el ejercicio de la enseñanza, como maestro en Castellnou de Seana, o durante los veranos en Las Masías de Poblet o en mi pueblo de Ballobar.

Cuando la vida pasa verdaderamente por la cosas y las personas con un corazón abierto y receptivo, dicha vida va adquiriendo un dinamismo más rico y profundo al ir enriqueciéndose y abrirse a círculos espirituales más amplios.

Fue, este primer círculo, tiempo y ocasión de cargar fuerza y energía positivas, con mucha proyección de futuro. El ambiente de la Escuela, la calidad humana y profesional de sus docentes (Sres. Mestre, Lasheras, Geli, Crespo, Ribelles, Portugués, Mn. Freixes, Zulema...) era muy propicia a despertar una fuerte vocación por el magisterio, a suscitar un verdadero entusiasmo por la enseñanza, a despertar incluso el deseo de un servicio escolar con unas connotaciones profundamente espirituales, diría yo casi-sacerdotales. Mucho podrían hablar y escribir sobre la calidad y riqueza de esta vocación de magisterio y de dicha hondura casi-sacerdotal,

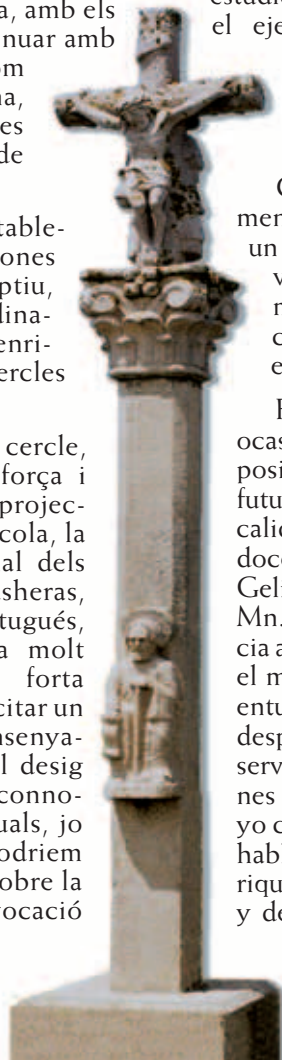

Foto: M. Galitó.

Castellnou de Seana

de magisteri i del seu fons quasi-sacerdotal, els mestres i les mestres de l'Asociación Isard d'aquells anys.

L'escola de magisteri, un primer cercle creixent en la meua vida, un cercle obert que projectà la meua persona, com projectava la vida de tants i tantes mestres, cap a cercles més amplis. Comptant amb el misteri que suposa la vocació de cada persona, la crida de Déu a viure centrada en "alló que" i en "Aquell que" no et defraudarà, penso que ja, en aquest primer cercle, cauen llavors de sacerdoci i de monjo. I, de fet, la meua vida com a mestre no va estar del tot deslligada d'aquestes altres dues paraules, d'aquestes altres dues realitats que, de forma més indirecta i oculta, començaven a tenir una presència viva en mi.

El servei del magisteri, viscut gojosament, sobretot a Castellnou amb els petits alumnes, va anar despertant un altre horitzó. Aquell servei de l'ensenyament, viscut amb l'esperit rebut a l'escola de magisteri, començà aviat a dibuixar un nou cercle. Un cercle creixent: el d'un servei més ampli, generós i gratuït. És com si l'escola, en lloc de rebre de mi el servei del meu magisteri, m'hagués lliurat o m'hagués posat, com un agulló, el desig de l'horitzó més ampli del sacerdoci, ampli del sacerdoci, que en principi anava creixent tot junt al monàstic. Era la idea o el sentiment d'una generositat més

los maestros y maestras de la Asociación Isard de aquellos años.

La Escuela de Magisterio, un primer círculo creciente en mi vida, un círculo abierto que proyectó mi persona, como proyectaba la vida de tantos maestros y maestras, hacia círculos más amplios. Contando con el misterio que supone la vocación de cada

persona, la llamada de Dios a vivir la vida centrada en "lo que" y en "El que" no te va a defraudar, pienso que ya, en este primer círculo, caen semillas de sacerdocio y de monje. Y, de hecho, mi vida como maestro no estuvo del todo desligada de esas otras dos palabras, de esas otras dos realidades, que de modo más indirecto y oculto empezaban a tener una presencia viva en mí.

El servicio del magisterio vivido gozosamente, sobre todo en Castellnou con los pequeños alumnos, fue despertando otro horizonte. Aquel servicio de la enseñanza, vivido con el espíritu recibido en la Escuela de Magisterio, empezó pronto a dibujar un nuevo círculo. Un círculo creciente: el de un servicio más amplio, generoso y gratuito. Es como si la escuela en lugar de recibir de mí el servicio de mi magisterio, me hubiera entregado o me hubiera puesto, como un aguijón, el deseo del horizonte más amplio del sacerdocio que en un principio fue naciendo confundido con el horizonte monástico. Era la idea o el sentimiento de una generosidad mayor en mi existencia. Pero toda esta nueva experiencia naciendo no del descontento, sino de la profunda satisfacción de dicho servicio escolar en el que me sentía plenamente realizado.

Y vino la aventura, el ciclo precioso del Seminario: el estudio de la Biblia, la

gran a la meua existència. Però, això és veritat, una experiència que naixia no de la insatisfacció, sinó del goig d'un servei escolar mitjançant el qual em sentia ben bé realitzat.

I vingué l'aventura, el cercle bonic del Seminari: l'estudi de la Bíblia, la teologia, l'espiritualitat sacerdotal... que va coincidir amb l'obertura del Concili Vaticà II, -vaig ingressar al seminari precisament el mateix dia 11 d'octubre, en què es va inaugurar- i amb la perspectiva de nous camins a l'Església que tantes esperances desvetllava a la societat, viscudes amb força singular.

Va ser, realment, l'inici de la configuració d'un **segon cercle**; descobrir amb més profunditat, horitzons nous, l'aventura única que suposa a la vida de l'home el compromís de la recerca quotidiana de Déu, obrir-se, viure el desig de la seva recerca, del seu encontre, de la seva experiència, que, en definitiva, sempre és un do que ens ve d'Ell mateix. I va venir tot seguit la realitat de la vida sacerdotal en el servei pastoral a diversos pobles. Una vida sacerdotal que vaig viure sempre en comunitat amb uns bons amics i encara millors sacerdots; potser com un avenç de la vida comunitària monàstica. Una vida sacerdotal on tampoc va faltar l'activitat de mestre, ja que al meu primer destí tenia cinc pobles de la Comarca de Daroca, amb uns 600 habitants, vivint en Daroca i donant també classes en un col·legi.

Va venir després l'experiència més forta de la nostra vida sacerdotal, a Alcanyís, on vàrem continuar el mateix equip sacerdotal, en una parròquia més gran, més complexa. Aquí vaig continuar, però menys, amb classes; per bé que sobretot portàrem a terme una intensa

teología, la espiritualidad sacerdotal... que vino a coincidir con la apertura del Concilio Vaticano II, -ingresé precisamente el mismo día 11 de Octubre en que se inauguraba-, y con el trazado de nuevos caminos de la Iglesia en la vida de la sociedad que tantas esperanzas estaban despertando, y que vivíamos con fuerza inusitada.

Ballobar

Fue, realmente el inicio de la configuración de un **segundo círculo**; para descubrir con más profundidad, y con unos horizontes apasionantes, la aventura que supone para la vida del hombre el empeñarse cada día en buscar a Dios, en abrirse, en vivir el deseo de su búsqueda, de su encuentro, de su experiencia, que, en definitiva, siempre es un don que nos viene de Él mismo.

Para después vivir la realidad de la vida sacerdotal, en el servicio pastoral a varios pueblos. Una vida sacerdotal que siempre viví en comunidad con unos buenos amigos y, si cabe, aún mejores sacerdotes; quizás como un anticipo ya de la comunidad monástica. Una vida sacerdotal donde tampoco faltó la actividad de maestro, pues en mi primer destino tenía cinco pueblos en la Comarca de Daroca, con unos 600 habitantes en total; viviendo en Daroca mismo, y simultaneando el servicio sacerdotal con clases en un colegio.

tasca pastoral com a capellans, dintre el marc d'un intens i renovador programa de vida pastoral parroquial.

Una tasca, potser massa forta o intensa, en una societat on domina el fer, fer, fer... Aquest és el tarannà que domina a la nostra societat d'avui. També a la vida de l'Església. I aquest és el camí que més o menys aviat porta a l'alienació, al buit, al sense sentit de la vida. El sentit profund no pot perdre's, sobre tot a la vida d'església, o bé en una vida religiosa personal, ja que hi ha el perill seriós d'una dolorosa desorientació.

I si ja de per sí una vida humana desenvolupada tan sols la vessant externa, en una frenètica activitat, porta, a la fi cap a un desequilibri de la persona, aquest desequilibri encara pot ser més fragant i dolorós quan té lloc en la dimensió religiosa de la vida. Perquè hi ha uns principis clars, inamovibles, a l'hora de considerar aquesta vessant religiosa de la vida humana. El principi, a nivell personal, de la necessitat d'un equilibri entre l'espai exterior i l'espai interior. I per això faig meu allò que escriu Sant Agustí:

*Ens has fet, Senyor, per a tu, i el nostre cor està amb neguit fins que descansa en tu.*³

*Tard et vaig estimar, bellesa tan antiga i tant nova, tard et vaig estimar! Tu estaves dintre meu i jo et cercava fora, i allí fora et buscava.*⁴

Una relació correcta, un equilibri adequat entre la dimensió externa i interna de la nostra existència, són aspectes fonamentals per tenir centrada la nostra vida personal.

Vino después la experiencia más fuerte de nuestra vida sacerdotal en Alcañiz, donde seguimos el mismo equipo sacerdotal, en una parroquia de más envergadura, más compleja. Aquí continué, pero ya más reducidas, con algunas clases; pero sobre todo llevamos a cabo una intensa tarea pastoral como sacerdotes, en un intenso y renovador programa de vida pastoral parroquial.

La tarea, quizás demasiado intensa, en una sociedad donde domina el hacer, hacer, hacer... Este es el talante que suele dominar en nuestra sociedad de hoy. También en la vida de la Iglesia. Y este es un sendero que tarde o temprano lleva a la alienación, al vacío, al sin sentido de la vida. El sentido profundo no puede perderse sobre todo en una vida eclesial, o en una vida religiosa personal, pues tenemos el serio y real peligro de la desorientación.

Y si ya de por sí una vida humana desarrollada tan solo en la vertiente externa de una incesante actividad lleva, al final, hacia un desequilibrio de la persona, este desequilibrio puede ser más flagrante, más doloroso cuando tiene lugar en la dimensión religiosa de la vida. Pues hay unos principios claros, inamovibles, a la hora de considerar esa vertiente religiosa de la vida humana. El principio, a nivel personal de la necesidad de un equilibrio entre el espacio exterior y el espacio interior. Y por eso hago mío lo que escribe con toda la sabiduría San Agustín:

*-Nos has hecho, Señor, para ti y nuestro corazón está inquieto hasta que descansa en ti.*³

Alcañiz

També Sant Pau ens ofereix unes motivacions importants des de la saviesa de la Paraula de Déu:

No sabeu que sou temple de Déu i que l'Esperit de Déu habita en vosaltres? (1 Cor 3,16)

Ningú de nosaltres no viu ni mor per a ell mateix: si vivim, vivim per al Senyor; i si morim, morim per al Senyor. Per això, tant si vivim com si morim, som del Senyor. (Rom 14,8)

Déu ens ha cridat a viure en pau (1 Cor 7,15); ben calçats, a punt per anunciar l'evangeli de la pau (Ef 6,15)

Amb freqüència oblidem aquesta realitat i ens entossudim a viure per a nosaltres mateixos i se'ns escapa la pau, com es vessa i es perd l'oli; i ens tornem febles, desequilibrats, i així va perdent sabor la nostra vida. L'home necessita pau, pau profunda, serenor interior. Ja que tant sols aquesta situació ens pot posar en el camí de la veritable força. com ens diu el profeta Isaïes:

Trobareu la força en la calma i en la confiança (30,15)

A més de totes aquestes connotacions fonamentals per atendre espiritualment el bé de la persona, cal no oblidar tampoc, a l'hora del treball pastoral, a la vida de l'Església, una altra ensenyança bíblica:

Si el Senyor no construeix la casa és inútil que us lleveu tan de matí i aneu tan tard a reposar (Sal 126 (127))

Penso que també això acostumem a oblidar-ho, i que ens quedem abstrerts en allò que creiem que depèn únicament de l'esforç personal, per bé que sigui una donació generosa i desinteressada, però que pot estar equivocada, i ser esgotadora, materialment i espiritualment, si no neix d'aquest punt de recolzament, principal i inamovible: És el Senyor qui construeix la casa.

I així cercant aquest equilibri entre l'espai interior i exterior de la meua vida, aquest punt de recolzament inamovible

- ¡Tarde te amé hermosura tan antigua y tan nueva, tarde te amé! Tu estabas dentro de mí y yo te buscaba fuera y allí fuera te buscaba.⁴

Una relació correcta, un adequado equilibrio entre la dimensió externa e interna de nuestra existencia, son aspectos fundamentales para tener centrada nuestra vida personal.

También San Pablo nos ofrece motivaciones interesantes para lo mismo:

- ¿Habéis olvidado que sois templo de Dios, y que el Espíritu de Dios habita en vosotros? (1 Cor 3,17)

- Ninguno de nosotros vive para sí mismo, ninguno muere para sí mismo: si vivimos vivimos para el Señor, y si morimos morimos para el Señor; o sea que en la vida y en la muerte somos del Señor (Rom 14,8)

- Dios nos ha llamado a una vida de paz (1 Cor 7,16); bien calzados, siempre dispuestos a dar la noticia de la paz (Ef 6,15)

Pues olvidamos esta realidad, y nos empeñamos en vivir para nosotros mismos y se nos desvanece la paz, como se derrama y se pierde el aceite; y nos volvemos débiles, desequilibrados, perdiendo sabor nuestra vida. El hombre necesita la paz, la paz profunda, la serenidad interior. Tan solo esa situación nos pone en el sendero de la verdadera fuerza, como enseña Isaías:

Vuestra fuerza será la calma y la confianza (30,15)

Además de todas estas connotaciones fundamentales para atender espiritualmente al bien de la persona, es necesario no olvidar tampoco a la hora del trabajo pastoral, en la vida de la Iglesia, otra enseñanza bíblica:

Si el Señor no construye la casa es inútil que madruguéis que veléis hasta muy tarde (Sal 126 (127))

Pienso que también lo solemos olvidar con frecuencia, y que nos ensimismamos en lo que creemos depende del mero esfuerzo personal, aunque sea una entrega generosa

que necessitem per a tot treball espiritual, es va començar a dibuixar el tercer cercle creixent, una nova passió, una tercera paraula: monjo.

Jo crec que era una planta que anava creixent a la vida de capellà en aquella tensió per buscar una pau interior permanent, per aprofundir en la saviesa dels Sants Pares, per anar relativitzant tanta activitat exterior. I penso que d'aquesta manera va anar brollant el perfil d'aquest nou cercle, de manera pausada, però imposant-se cada dia amb més força.

Va ser un anar descobrint que l'espai monàstic era l'espai idoni per buscar i viure l'equilibri entre el món interior i el món exterior a la meua vida.

L'espai monàstic és l'espai ideal per viure la serenitat del cor; també l'espai ideal per obrir-se envers una joiosa confiança en l'altre com a font de pau i d'alegria. L'espai monàstic és un espai singular, on el temps adquireix uns accents diferents, on es viu el darrer dels cercles creixents, el definitiu. És viure la passió de sentir compromesa tota l'existència en aquest únic desig: dibuixar el darrer cercle, no sabent com ho acabaràs, però, això sí, sabent que el vas fent amb la seguretat, en el teu gir permanent de recerca, que no restarà inacabat, perquè aquest cercle se'ns converteix en el camí més apassionant que pot viure una persona en aquest món, ja que és un camí amb les connotacions de les quals parla el poeta:

*A les profundes nits t'excavo, oh Tresor.
Perquè tota la abundor que he vist
és pobresa i substitució mesquina
de la teua bellesa, que encara no
està esgotada.
Però el teu camí és inesgotable,
i, doncs ningú el recorre, tot s'esborra.
Tu romans sol. Tu eres soledat,
el teu cor camina envers terres
llunyanes.
(R.M.Rilke)⁵*

La vida monàstica et posa en el camí d'una seducció: la seducció de Déu. Jo cerco Déu; però també conec que Déu em busca. La vida monàstica és viure aquesta

y desinteresada, pero que puede ser equivocada, y agotadora, material y espiritualmente, si no parte de ese punto de apoyo principal e inamovible: **Es el Señor quien edifica la casa.**

Y así, buscando este equilibrio entre el espacio interior y exterior de mi vida, ese punto de apoyo inamovible que necesitamos para todo trabajo espiritual, se empieza a dibujar el tercer círculo creciente, una nueva pasión, una tercera palabra: monje.

Yo creo que era una planta que iba creciendo en la vida sacerdotal en la tensión de buscar una paz interior permanente, de ahondar en la sabiduría de los Santos Padres, de ir relativizando tanto hacer, tanta actividad externa. Y pienso que así fue brotando el perfil de este nuevo círculo, de modo pausado, pero imponiéndose cada día con más fuerza en mi vida.

Fue ir descubriendo que el espacio monástico es el espacio idóneo para buscar y vivir el equilibrio entre el mundo exterior e interior de mi persona.

El espacio monástico es el espacio ideal para vivir la serenidad del corazón; también, el espacio ideal para abrirse a una gozosa confianza en el otro como fuente de paz y de alegría. El espacio monástico es un espacio singular, donde el tiempo adquiere unos acentos diferentes, donde se vive el último de los círculos crecientes, el definitivo. Es vivir la pasión de sentir absorbida toda tu existencia en este único empeño: trazar el último círculo, no sabiendo como lo vas a acabar, pero sabiendo, sí, que lo vas trazando con la seguridad, en tu giro permanente de búsqueda, de que no quedará inacabado, porque este círculo se nos convierte en el camino más apasionante que puede vivir una persona de este mundo, pues es un camino con las connotaciones de que habla el poeta:

*En hondas noches te excavo, oh Tesoro.
Pues todas las abundancias que he visto
son pobreza y sustitución mezquina
de tu hermosura, que aún no está agotada.
Pero tu camino es inagotable,*

mútua seducció: la de Déu per l'home, i la de l'home per Déu. Aquesta seducció necessita viure aquest llarg camí, un compromís permanent, una recerca de la bellesa encara no esgotada, que absorbeix tot el meu temps i el meu espai, agafant-me en totes les meves energies a fi d'apropar-me a la Font única del meu espai i del meu temps. Apassionar-te per la vida, estimant i cantant la vida.

Molts que coneixeu el Monestir, Germans o no Germans, sabeu d'aquesta realitat, per bé que no arribeu del tot a viure-la al "nostre espai i al nostre temps" que ve a ser aquest Monestir de Poblet, únic; potser les vostres obligacions personals, el ritme de la vostra existència... us ho impedeixen. Però jo us voldria dir per acabar, que el vostre cor té dret a fer un esforç especial a fi de donar-li quelcom d'aquesta pau. La vostra vida professional, la vostra família... la vostra mateixa dignitat de persones i persones creients, té dret que busqueu per bé que sigui una mica d'aquesta seducció divina, a fi de centrar la vostra vida en la pau més profunda, i més real; i arribar a viure l'experiència de sentir-se pacificats per Déu, per llançar-se després amb il·lusió i esperança, i confiança en les vostres pròpies forces i capacitats, a continuar vivint la vostra vida a la nostra societat inquieta, violenta i desconcertant, amb esperit de pacificadors. Que el Senyor us beneixi a tots vosaltres amb les vostres famílies.

Josep Alegre,
Abat de Poblet

¹ *El libro de la vida monástica*, Antología poética, Espasa Calpe, Madrid 76, p.45.

² o.c., id, p.47.

³ *Las Confesiones*, Libro I, Cap.1, Edic Akal, Madrid 86, p.34.

⁴ o.c. Libro X, Cap.27, p.263.

⁵ *Libro de la peregrinación*, Antlogía poética, Espasa Calpe, Madrid 76, p.53.

*y, pues nadie lo anda todo se borra.
Tú estás solo. Tú eres soledad,
tu corazón va hacia valles lejanos*

La vida monástica te pone en el camino de una seducción: la seducción de Dios. Yo busco a Dios, pero también conozco que Dios me busca. La vida monástica es vivir esta mutua seducción: la de Dios por el hombre, y la del hombre por Dios. Esta seducción necesita vivir ese largo camino, un compromiso permanente, una búsqueda de esa hermosura todavía no agotada, que absorbe mi tiempo y mi espacio, ocupando todas mis energías en acercarme a la Fuente única de mi espacio y de mi tiempo. Apasionarte por la vida, amando y cantando a la vida.

Muchos que conocéis el Monasterio, Germans o no germans, sabéis de esta realidad, aunque no siempre llegáis a vivirla en "nuestro espacio y en nuestro tiempo" que viene a ser este Monasterio de Poblet, único; quizás vuestras obligaciones, el ritmo de vuestra existencia... os lo impiden. Pero yo os querría pedir para terminar, que vuestro corazón tiene derecho a que hagáis un esfuerzo especial para proporcionarle algo de esta paz. Vuestra vida, profesional, vuestra familia... vuestra misma dignidad de personas y personas creyentes, tiene derecho a que busquéis siquiera un poco de esa seducción de Dios, a fin de centrar vuestra vida en la paz más profunda, y mas real y viviendo la experiencia inigualable de sentirse pacificados, para lanzarse después con ilusión y esperanza, a seguir viviendo vuestra vida, en nuestra inquieta, violenta y desconcertante sociedad, con espíritu de pacificadores. Que el Señor os bendiga a todos vosotros y a vuestra familias.

Josep Alegre,
Abad de Poblet

¹ *El libro de la vida monástica*, Antología poética, Espasa Calpe, Madrid 76, p.45

² o.c. Id, p.47

³ *Las Confesiones*, Libro I, Cap,1, Edic Akal, Madrid 86, p.34

⁴ o.c. Libro X, Cap 27, p.263

⁵ *Libro de la peregrinación*, Antología poética, Espasa Calpe, Madrid 76, p.53

Foto: Dimas Balaguer - El Pati.

RESENYA-MEMORÀNDUM DE LA REUNIÓ PLENÀRIA DEL PATRONAT DE POBLET

Tingué lloc a Poblet, el dia 7 d'octubre de 2000; d'11 a 2 h. del matí, després de tres anys que el Patronat no es reunia (des del mes de gener de 1997).

La presidí el M. Hble. Sr. Jordi Pujol, amb assistència de la vice-presidenta, la Sra. Júlia Garcia-Valdecasas, delegada general del Govern a Catalunya, i dels vocals; el Sr. Jordi Vilajoana, conseller de Cultura de la Generalitat; el Sr. Javier Callizo, Consejero de Cultura d'Aragó; el Sr. Damià Pons, Conseller de Cultura de les Illes Balears; el Sr. Joaquín Puig de la Bellacasa, Director General de Bellas Artes, del Ministerio de Cultura de Madrid; el pare Abat de Poblet, Dom Josep Alegre; el Sr. Marc Mayer, Dtor. Gral. del Patrimoni Cultural; el president de la Germandat de Poblet, el Sr. Ramon M. Mullerat; el representant de la Fundació Correa Véglison, Sr. Enric Ventosa; el president de l'Institut d'Estudis Catalans, Sr. Manel Castellet; l'alcalde de Vimbodí, Sr. Jaume Carreras; i el de l'Espluga, Sr.

Antoni Sánchez; el tresorer, Sr. Joan Vilà; i el secretari, Sr. Joan-Emili Vilà. Encara que no són membres del Patronat, però també hi intervenen: el Sr. César Puig, delegat del govern de la Generalitat a Tarragona, que acompanya el President; i la Sra. Maria Jesús Vila, delegada a Tarragona de Medi Ambient, que té cura de la vigilància dels entorns del Monestir, i n'informa a les reunions plenàries. En foren absents: el vice-president segon. Mns. Lluís Martínez i Sistach, arquebisbe de Tarragona; la Sra. Directora General de Cultura de València; el president de l'Arqueològica de Tarragona, Sr. Rafael Gabriel i el Director de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, Sr. Pedro López.

El primer tema de l'Ordre del dia fou concretar el finançament del canvi i soterrament de les línies elèctriques de tot el Convent. Fa uns anys que una inspecció tècnica detectà que tota la xarxa elèctrica del Monestir era obsoleta i calia canviar-la. Es proposà al Patronat, i la presidència de la Generalitat assumí el cost de l'obra,

el pressupost de la qual pujava llavors a cinquanta-dos milions. Se'n finançaren fins a vint-i-un i se n'aturaren les subvencions. Com que l'obra era necessària, la Comunitat prosseguí renovant la xarxa elèctrica i ara era el moment d'esbrinar-ne el seu finançament. (Ens arriben els diners escalonadament).

De les obres en curs i futurs projectes, hi ha: l'accés al Palau Nou de l'Abat, que el Sr. Director General proposarà a la Diputació de Tarragona que ho acabi. La coberta de les absidioles, que dona humitats i salnitre a les capelles de la girola i que serà assumida per la Direcció general del Patromoni Cultural (al maig de 2001 es parla de fer-la). El canvi de la important teulada del Dormitori gran i la conversió de les habitacions actuals obsoletes per ampliació de la biblioteca, que serà estudiada per la Direcció General. La Torre del Rellotge o primer portal d'accés a Poblet, que recentment ens ha estat retornada pels pares salesians, no fa pas massa temps que va venir un arquitecte de Madrid i se'n va emportar el projecte per proposar-ne la restauració. El Sr. Puig de la Bellacasa, Dtor. Gral. de Bellas Artes, va rebre l'encàrrec del patronat d'esbrinar qui era aquest arquitecte i activar aquest projecte.

Es posaren també sobre la taula el projecte de la Capella de la Sagristia antiga, per a fer-ne una capella d'hivern i posar una coberta al lapidari, per cobrir totes les pedres emmagatzemades al de fora. També es va parlar de la restauració del Retaule de l'Altar major -cal consolidar les escultures exemptes, cornises i altres elements- i d'altres obres d'art, dient el Sr. Director General que faria venir uns tècnics que fessin el diagnòstic del que calia fer i després es procediria en conseqüència. Sobre la canalització del barranc de la Pena o sant Bernat (o del Tarantí), la Sra. Maria Jesús Vila, de Medi Ambient, va dir que s'estava fent el

projecte i que pel mes de maig de 2001 es faria l'obra (sembla que serà així, ja que a la reunió de la Junta Rectora del PNIN - per a la protecció del bosc de Poblet-, la Sra. Candini, Directora General, ho va confirmar). Després d'haver remodelat la dita "Bassa dels Frares", que ho va fer el Conseller d'Obres Públiques, procedia fer la xarxa contra incendis, ja que Poblet està desprotegit davant qualsevol eventualitat d'incendi. El molt Hble. Sr. President i del Patronat, va encomanar al Sr. Cèsar Puig, delegat de la Generalitat a Tarragona, que fes el projecte de la xarxa i li fes arribar (consta que s'ha fet així).

Foto: Dimas Balaguer - El Pati.

Quan l'Administració central va procedir a la recollida dels parallamps radiactius, Poblet es va quedar sense protecció davant els agents atmosfèrics. Calia instal·lar-ne de nous elèctrics. Com que disposàvem d'un projecte de l'empresa Torrente que preveia els parallamps elèctrics que calien per a Poblet, el Sr. Director General del Patrimoni el va assumir (i després d'actualitzar-ne el preu del projecte, ja s'han instal·lats). També es va parlar dels nous serveis sanitaris -a la plaça major, i al costat de les Torres Reials-, aprovats recentment per la Comissió territorial i que seran finançats pel mateix Patronat. Sobre l'adequació de l'amplada de la carretera que de Vombodí mena a

Poblet, proposada pel Sr. Alcalde, ja que segons la normativa vigent no és legal que hi passin els autocars de línia per massa estreta, es traslladarà la proposta a la Diputació de Tarragona.

Al Sr. Puig de la Bellacasa el Patronat li va encarregar que vetllés per l'Hostatgeria de Poblet, a càrrec del Ministerio de Fomento del Govern de Madrid. El Ministerio havia fet un concurs d'idees, després el projecte bàsic, seguit del d'execució, però l'avenç era molt lent (consta que va fer-ho, tot i que es tornà a encallar, ja que dels 700 va passar als 952 milions de pressupost i calia una nova aprovació, i va ser el Sr. José Mª Aznar, president del Govern, qui -en haver de venir a Poblet el 27 de març de 2001- ho va desbloquejar).

A proposta de la historiadora Sra. Mariona Ibarz, autora d'una biografia sobre el Príncep de Viana, el Sr. Director General va proposar al Patronat que, havent obtingut una subvenció, se li permetés estudiar els ossos dels Cardona de les cambres funeràries que hi ha a la Capella del Santíssim de Poblet, i tornar a plantejar-se si és o no la mòmia del Príncep de Viana. El Patronat hi consent, però condicionat a què sigui la Comunitat

de monjos que digui l'última paraula. (El pare Abat de Poblet va permetre fer-ho i en aquest mes de maig s'està fent l'estudi dels ossos i de la mòmia).

També proposa el Sr. Director General que es faci una revisió a Poblet de l'itinerari turístic a fi de treure les barreres arquitectòniques per als minusvàlids, cosa a la qual consent el Patronat. (Van venir dos arquitectes de la Generalitat a fer el seguiment del circuit per elevar les seves conclusions a la Direcció General i s'està a l'espera del resultat de l'informe).

I, finalment, per raó de l'edat i la salut, el tesorero, tot i la devoció que ha posat sempre en l'exercici del seu càrrec, el Sr. Joan Vilà i Tintoré el posa a disposició de la Presidència, com també ho fa el seu fill, el secretari, Sr. Joan-Emili Vilà i Mayo. La Presidència s'ho parlarà amb el pare Abat, per trobar els substituïts. I així s'acaba la sessió del Patronat de Poblet.

NB. Per tanta matèria no es pot esperar una solució molt ràpida de tots els punt. Dels diversos resolts o en vies de solució, s'ha explicat entre parèntesi () els que s'han fet.

Francesc M. Tulla, prior.

REIAL PATRONAT DEL MONESTIR DE POBLET

*"Amb la construcció del Patronat de Poblet
s'imprimí un gran i decisiu impuls a la
restauració material del monestir".*

Manuel de Montoliu

A l'entorn del Monestir de Poblet hi ha diverses institucions que coope-
ren amb la Comunitat i n'asseguren
el funcionament. Una és la "Germandat",
que podríem dir que són els "amics" de la
Comunitat de monjos, la qual els
assessora, els dóna suport i els fa costat. I
l'altre és el "Patronat", que té la
missió de vetllar i defensar les
"pedres" o el monument i està
compost d'organismes públics i
membres més aviat "oficials". En
el present article ens ocuparem
d'aquest últim.

Des de l'any 1850, l'Estat va
encomanar a la Comissió de
Monuments de Tarragona la cura
del Monestir de Poblet (com també
del de Santes Creus), la qual, amb més
entusiasme que mitjans, va fer el que va
poder per evitar que s'espatllés més Poblet
del que ja n'estava. Pels anys vint s'havien
fet diversos intents pel Comte del
Montseny, del primer Comte d'Egara, el
Comte de les Infantes, Director General
de Bellas Artes, don José Bertrán i Musitu,
llavors subsecretari d'Hisenda, el propi
senyor cardenal Vidal i Barraquer, etc.,
amb gestions, redacció de projectes i
altres, a fi de crear una Junta de Patronat,
però no arribava el moment de fer-ho.

Com a conseqüència de la visita que
va fer a Poblet el rei Alfons XIII l'any 1926,
a instàncies del Comite de l'Asalto,
Marquès de Grigny i de n'Eduard Toda i
Güell, amb una curiosa anècdota del rei:
"Poblet, monumento nacional... ¡una ver-
güenza nacional!, va dir pel seu estat de

deteriorament, després de quasi un segle
d'abandonament. La visita fou el detonant
per crear el Patronat i impulsar la
reconstrucció.

Per reial decret de 14 de juny de 1930
(Gaceta del 17), i essent ministre de Ins-
trucción Pública y Bellas Artes, n'Elías
Tormo i Monzó, es va crear el primer
Patronat de Poblet. Estava format per:
n'Eduard Toda i Güell, com a president; i
vocals: en Ramon Morenés i Garcá
Alesón, comte de l'Asalto i Marquès de
Grigny, en Lluís Plandiura i Pou, mossèn
Ramon Sabaté i Balcells, prev., mossèn
Jaume Barrera i Escudero, prev., i en Fidel
de Moragas i Rodés. Com a secretari, fou
nomenat en Cosme Toda i Oliva
(nomenament publicat el 15 de novembre
de 1930, en el Boletín Oficial).

La primera sessió es va tenir el dia 25
de juliol de 1930, a la Sala Capi-
tular de Poblet, amb l'aprovació
dels següents assumptes
principals: L'acceptació de la
donació d'unes terres dels
entorns per a la
circumval·lació i defensa del
monument i d'un petit cabal
d'aigua que permetia fer brollar
la font del claustre, efectuada per
la senyora Anna Girona i Clavé,
propietària de les terres veïnes i que
després formà part del Patronat.

L'actuació d'aquest primer Patronat va
quedar reflectida en la Memòria que sota
el títol de Reconstrucció de Poblet, fou
editada el 1935. A proposta del patronat,
la Dirección General de Bellas Artes va
decidir prohibir definitivament la plaga de
les excavacions per cercar els suposats
"tresors" de Poblet.

En crearse l'any 1934 la Comissió mix-
ta de traspasos de serveis a la Generalitat,
van quedar sense aprovar-se els projectes
d'obres del patronat. Durant la guerra ci-
vil del 1936-1939, va quedar dissolt el
Patronat i, al seu lloc, hi hagué un
Comissariat de la Generalitat, del qual en
fou Comissari-Delegat n'Eduard Toda.

Per Ordre del Ministeri d'Educación
Nacional de 12 de gener de 1939 (BOE

del 22), fou restablert el Patronat per a la conservació de Poblet. Els seus components foren, a més del Ministro de Educación Nacional, el jefe del Servicio de Bellas Artes, Director de la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando i Director de la Real Academia de la Historia, els senyors Lluís Plandiura i Pou, el Dr. Juan Ramón Masoliver i Martínez; Darius Rumeu, Baró de Viver; José María de Huarte, corresponent de les Reales Academias de la Historia i de san Fernando; Francisco Cossío, director del Museo de Valladolid; i Ferran Valls i Taberner, Director de l'Arxiu de la Corona d'Aragó. N'Eduard Toda i Güell en fou vocal.

Per Ordre del Ministerio de Educación Nacional de 20 d'agost de 1940, fou concedit l'usdefruit d'una part del Monestir a l'Ordre del Císter, que en prengué possessió el 4 de novembre del mateix any de 1940, per mitjà dels quatre monjos italians destinats a Poblet, dirigits pel pare Rosavini, després de 105 anys d'haver-ne estat expulsats. Això plantejava una nova situació legal de jurisdiccions, que el Govern va regular per Ordre del Ministerio de Educación Nacional de 3 de març de 1941 (BOE de 20), per la qual es renovava el patronat per a coordinar els interessos de l'Estat amb els de la Comunitat Cistercenca. El nou Patronat estava compost per n'Eduard Toda i Güell, com a President; el pare Prior de la Comunitat de Poblet, com a vice-president; un representant del Govern Civil de Tarragona; el President de la Diputació Provincial de Tarragona; en Lluís Plandiura i Pou; en Ferran Valls i Taberner; mossèn Jaume Barrera i Escudero, prev.; en Lluís de Muller; i en José Pedro Gil Moreno de Mora.

En morir el president del Patronat, n'Eduard Toda i Güell, el 26 d'abril de 1941, per Ordre del Ministerio de Educación Nacional d'11 d'agost de 1941 (BOE del 25), va ser designat nou President en J. Pedro Gil Moreno de Mora, i com a secretari mossèn Jaume Barrera Escudero, prev. Aquest Patronat, amb canvi de presidents, altes i baixes de vocals, nomenament d'arquitectes, va seguir el seu camí, fins a la sessió del 16 de març de 1945, en què s'amplià amb el nomenament dels presidents de les diputacions de l'antic Regne de la Corona d'Aragó, sessió presidida pel llavors Ministro de Educación Nacional, en José Ibáñez Martín, i el Di-

Foto: A. Mitlla.

Casa del Patronat de Poblet

rector General de Bellas Artes, en Marquès de Lozoya. S'havia concedit una subvenció anual de 50.000 ptes. d'aquell temps, el 1941. L'11 de maig de 1942, una Llei de la Jefatura del Estado permetia l'expropiació forçosa dels horts i terres dels encontorns dels monestirs. En una de les sessions, el Patronat va agrair a la Germandat l'esforç per les importants restauracions, com eren la Biblioteca, el Locutori del Cubar, el Refetor i la Sala Capitular. I es començà a parlar del trasllat de les restes reials des de la Catedral de Tarragona, on estaven dipositades, al Monestir de Poblet. I de cara a això, calia

fer la restauració dels panteons reials: l'escultor en Frederic Marés restaurà les estàtues reials i el tallista de Tarragona, en Melendres, féu la resta. El trasllat de les restes reials es féu el 4 de juny de 1952.

La Dirección General de Bellas Artes, en data 30 de juny de 1951, ofícia haver-se concedit l'usdefruit de la totalitat del Monestir en favor de l'Ordre de Cister. Per Llei de Corts de 17 de juliol de 1953 es concedia l'usdefruit a la Comunitat de monjos per 99 anys, prorrogables altres 99 anys més, i es creava un nou Patronat, les funcions del qual serien: a) Cooperar en les obres de conservació del Monestir; b) L'ajuda a la Comunitat usufructuària; c) La vigilància dels entorns, i d) El foment i regulació del turisme cap a la Comarca. Per Ordre del Ministerio de Educación Nacional, de l'11 de juny de 1954, s'aproven els nous Estatuts i la composició dels seus membres, presidits pel senyor Cardenal Arquebisbe de Tarragona. Durant els anys 1951 a 1955 es feren importants obres de restauració, degudes al llavors Ministro de Educación Nacional, en Joaquín Ruiz-Giménez.

Per a seguir en detall tota l'actuació del Patronat de Poblet al llarg de tots aquests anys, cal fullejar els llibres d'en Felio A. Vilarrubias: *Historias del Patronato de Poblet, 1930-1955*; i les Memòries dels anys 1960-1965, 1966-1970 i 1971-1973.

En arribar l'Estat de les Autonomies, tot i que la titularitat del "monument" segueix essent de l'Estat, i que la Comunitat frueix del seu usdefruit, ve el traspàs de les competències. La gestió que fins a aquell moment tenia sobre el "monument" el Ministeri de Cultura, de Madrid, va ser traspasada al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (Reial Decret 1010/1981, de 27 de febrer). El patronat i els seus components foren renovats. Per Ordre del 23 d'octubre de 1989 (DOGC, núm. 1215, del 6.11.1989), es dona publicitat als nous Estatuts del Patronat del Reial Monestir de Poblet. Els membres que el formen són: President d'honor: SM el Rei d'Espanya. President efectiu: El President de la Generalitat de

Catalunya. Vice-president primer: el/la delegat/da general del Govern a Catalunya. Vice-president segon: l'arquebisbe de Tarragona. Vocals: El Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya; un representant de la Comunitat Autònoma d'Aragó; un representant de la Comunitat Autònoma de València; un representant de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears; El director general de Belles Arts i Béns Culturals del Ministeri d'Educació i Cultura de l'Estat; El director general del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya; L'Abat del Reial Monestir de Poblet; El President de la Germandat de Poblet; el president del Patronat de la Fundació Correa Veglison; El president de l'Institut d'Estudis Catalans; El president de la Reial Societat Arqueològica Tarragonina; El director de l'Arxiu de la Corona d'Aragó; L'alcalde de Vimbodí; L'alcalde de l'Espluga de Francolí; Un tresorer i un secretari.

Funciona amb reunions "plenàries" (un cop a l'any) amb l'assistència de tots els components; hi ha una Comissió permanent (més restringida); un Comitè executiu, i l'Abat actua com a delegat, donada la seva immediatesa amb què cal resoldre els problemes del dia a dia. El Patronat supervisa les obres de conservació i manteniment del Monestir; dóna suport a la Comunitat usufructuària tutelant i defensant els seus drets i recolzant les seves gestions; i col·labora en la conservació i protecció del paratge natural d'interès nacional dels entons del Monestir declarat per la Llei 22/1984, de 9 de novembre; i té la vigilància dels entorns.

De manera resumida i a grans trets, s'ha dit el que és i com actua el Reial Patronat del Monestir de Poblet, en ajut de la Comunitat de monjos usufructuària. I per finalitzar, una paraula d'agraïment a tots els que, havent format part del Patronat durant molts anys, han aconseguit que Poblet sigui el que és.

Francesc M. Tulla i Ramon M. Mullerat

EL PALAU REIAL DE MARTÍ I L'HUMÀ

L'edifici gòtic que va fer bastir el rei Martí I sobre l'antiga sala dels cups, i que es va prolongar al damunt de l'atri de l'església abacial, és, sens dubte, la millor obra d'aquesta època a Poblet, i un dels millors exemplars del gòtic civil a Catalunya. La seva història no va estar exempta de problemes i dificultats. Començades vers l'any 1397, sota la direcció del mestre Arnau de Bargaús, ajudat per l'escultor François Salau, les obres avançaven a bon ritme fins que s'aturaren el 1406, i l'obra quedà definitivament estanca. Sabem, però, que l'abat Miquel Delgado hi afegí algunes obres menors i que a les darreries del segle XVI es va construir al damunt un segon pis d'obra, que va perdurar fins a finals del segle XIX. Sortosament, l'aturada de les obres s'esdevingué quan estava ja pràcticament enllestida l'obra principal i només faltava tancar els grans arcs que sostenen el sostre de les dues sales més importants del palau.

La destrucció que va seguir a l'exclaustració del 1835 no va perdonar el palau. L'any 1850 l'edifici restava sense teulada i les runes omplien el pati de l'entrada. Afortunadament la decoració escultòrica, que es troba majoritàriament en llocs elevats, no va sofrir greus desperfectes. La Comissió de Monuments de Tarragona va enderrocar el pis superior i l'any 1887 va fer una coberta.

La recuperació del monestir després del 1930 també va afavorir el palau, però encara quedava com una construcció inacabada. Fou l'any 1966 quan la Direcció General de Belles

Arts, a més de restaurar a fons el palau, va acabar l'obra amb la construcció dels grans arcs interiors que sostenen l'enteixinat, així com també l'escala principal que mancava.

El palau esdevenia un enorme espai arquitectònic buit, compost de dues grans sales comunicades per un petit corredor - el palau pròpiament dit- i altres tres dependències auxiliars que també es comunicaven per un altre corredor estret.

Fou l'any 1977 quan, gràcies a la intervenció de les diputacions de Girona i Tarragona, aleshores membres del Patronat de Poblet, es decidí aprofitar aquest espai incomparable per convertir-lo en el museu de Poblet, on s'exhibiria una selecció de peces

Foto: A. Milla.

d'interès històric, artístic i arqueològic d'una forma moderna i agradable. Fins llavors, a l'anomenada sala de l'abat Mengucho (segles XIV-XV), hi havia muntat una mena de museu-magatzem on amb mitjans molt precaris es podien veure una gran quantitat d'objectes, dibuixos, quadres, etc. dels quals es féu una acurada selecció per portar les peces més importants al nou museu. Aquesta sala, l'any 1982, es remodelà per tal de mostrar d'una manera pedagògica i actual el que ha estat la destrucció i posterior recuperació del Monestir.

Després de travessar el pati que serveix d'entrada al palau, i pujant per les escales de la dreta, s'accedeix a les dependències auxiliars, sobre l'atri de l'església, on es pot veure en tres sales una important mostra de quadres del segle XIX sobre Poblet destruït (Marià Fortuny, Ramon Martí Alsina i A. Battistuzzi), junt amb fragments de retaules. També es mostren uns dibuixos d'Alexandre Laborde, un sant Benet del segle XVII, la creu de l'antiga capella de la Mare de Déu del Xiprer (s. XVII), una alegoria amb l'escut de l'abat Joan de Guimerà (s. XVI) i restes de les tombes reials i ducals.

Per una estreta i dretana escala, s'accedeix al que és pròpiament el palau reial que, com ja hem dit, consta de dues grans sales de vastes proporcions, el sostre de les quals sosté els grans arcs que van quedar inacabats i que porten els escuts del rei Martí i de la seva esposa Maria de Luna. Quatre grans i preciosos finestrals gòtics, tots ells diferents i amb una rica decoració, il·luminen aquestes sales. La primera, més petita, mostra les peces d'orfebreria, pintura i imatgeria. Destaquen per la seva vinculació amb Poblet i per la seva qualitat,

la predella amb la processó del Dijous Sant de 1585, el Crist de vori, un petit tríptic i un fragment d'un retaule dedicat a sant Hipòlit. Entre les imatges crida especialment l'atenció la de santa Anna amb les dues generacions -el nen Jesús i la Mare de Déu-, així com un sant Joan Baptista romànic. En la secció d'orfebreria veiem tres calzes recuperats de l'antiga comunitat, així com diverses peces d'ús litúrgic.

La sala següent, que és la principal del palau, exhibeix una selecció d'objectes de pedra, ceràmica i vidre. Una vitrina està dedicada a fragments escultòrics provinents de les tombes reials, d'elements

Foto: A. Milà.

arquitectònics i d'altres llocs. Aquí destaquen figures de la tomba de Ferran I, obra de Pere Oller. En uns expositors adients es mostra una selecció de capitells de diversos indrets del monestir, i en un altre, les esteles discoidals que es col·locaven al damunt de les tombes al segle XIII. Aquestes darreres procedeixen de l'antic cementiri de laics que es va desfer al segle XIV en bastir les muralles. Una segona vitrina mostra tota una sèrie d'objectes de ceràmica, principalment plats i pots de

Foto: A. Milla.

farmàcia, així com també ceràmica d'origen romà provinents de les excavacions fetes els anys trenta a la Granja Mitjana. Cal tenir en compte la qualitat dels objectes de vidre, entre els quals crida l'atenció el petit vas de principis del segle XIV i que havia estat la lipsanoteca de l'altar major fins al 1965. Hi ha també un porró, probablement de la farmàcia, del mateix segle, i unes canadelles del segle XVI. La fragilitat del material dóna valor al seu excel·lent estat de conservació.

A més d'altres elements en pedra, fragments de tombes i escuts abacials, cal esmentar la gran taula de sant Bernat acompanyada d'unes falses claus de volta provinents de la biblioteca i els escuts de pergami del segle XIV de caràcter ornamental.

Foto: A. Milla.

En el petit corredor que comunica aquestes dues sales hi ha una mostra de rajoles heràldiques, la majoria del segle XVI, dels abats de Poblet, molt característiques, i una petita selecció de plats (ss.XIV al XVIII), que es complementa amb les que es poden veure al museu de la restauració de la sala de l'abat Mengucho.

Encara que tot aquest conjunt l'anomenem "museu" d'una manera col·loquial, després de la llei de museus de la Generalitat de Catalunya, li correspon millor la categoria de Col·lecció, ja que no reuneix les condicions pròpies d'un museu.

Jesús M. Oliver
Sotprior

UNA HABITACIÓ A POBLET

Es hostes de Poblet dormim a l'hospederia del monestir. Aquesta comprèn uns edificis que pertanyen a la zona de clausura, i per tant a disposició, només, del gènere masculí. És una llàstima que les dones no hi tinguin accés, si més no perquè comprovarien que els seus fills, pares o marits, estan acollits amb generositat i pulcritud pels monjos cistercencs.

Pel que fa a les habitacions, en concret anomenades «cel·les», paraula de rigor s'ha de dir que són senzilles i un punt austeres pels costums d'avui, però sens dubte suficients per trobar-s'hi bé una nit o moltes més. En aquests trenta anys que fa que visito de tant en tant Poblet, els dormitoris que he ocupat han estat, sense excepció, d'aquesta mena, de manera que no en recordo cap en particular: tots m'han semblat el mateix. No sabia com

destriar-los. Sovint he pensat, a més, que la meva habitació a la ciutat hauria de ser com qualsevol d'aquestes a Poblet. I és que la meua cel·la, aquí, no és un simple dormitori. Tots els hostes que hi passen deuen sentir el mateix. La nostra cambra val per a dormir, és clar i amb quina tranquil·litat!-, però també per a llegir i escriure, o estudiar, com fan alguns joves, i naturalment per a divagar, planejar un assumpte i, per descomptat, per a sentir-se en comunió amb Déu, que gairebé tots els hostes creiem que és el millor que ens pot passar pel cap.

Una habitació a la clausura de Poblet no és, en una paraula, un dormitori qualsevol, ni una cambra específica per aquest o aquell altre menester. Així és de gran ser hoste en aquesta casa. Sempre he sentit que la cel·la és un lloc de retrobament personal, perquè hi fem vida i a la vegada hi som de pas. Perquè ens és tan familiar i alhora estranya. És difícil ser-hi i no trobar-se. El savi Blaise Pascal va escriure entre els seus *Pensaments*: «Sovint he dit que tota la desgràcia dels homes ve d'una sola cosa, que és no saber estar-se en repòs en una habitació». Això és particularment vàlid avui, en els temps de «sortir», de la «velocitat» com un fi en si mateix, i, sobretot, d'evitar trobar-se sol amb un mateix. Una prova de la felicitat ja és, positivament: «Quant de temps resisteix vostè tot sol a casa seva?» Fins i tot els soferts estudiants, o els constants opositors, fugen avui de la llar, a on per cert no els falta res, i s'instal·len a les biblioteques enmig d'altres que fan el mateix, perquè en aquestes, diuen, hi ha més «ambient» o

se senten més «obligats», col·lectivament, a fer el que han anat a fer: concentrar-se. Tot just el que Pascal trobaria impossible fer fora de casa.

Mentrestant, deia, una habitació a l'hospederia de Poblet pot ser per a alguns

un lloc de retrobament personal. Comparat amb la grandària i la significació de la resta del monestir, aquest espai modest és com un microcosmos, en el qual es pot produir tanmateix la descoberta de «qui he estat jo», si repassem en el silenci; o de «qui sóc», si ens percebem ara i aquí, un xic

estrany, entre petits i grans, tot mirant cap al lluny a través de la finestra; o potser endevinem fins i tot un «què seré», si ens fixem en la senzillesa que ens envolta dins d'aquestes quatre nues parets, i parem compte. Això ens permet adonar-nos, amb una mica de seny i humilitat, que també l'ànima acaba el seu trajecte en aquest món tan despallada i simple com hi va venir, sola i a soles amb Déu, que la va fer, i davant de qui la roba, els cabells blancs o les pertinences que ens hem cregut tant, ja no valen, en absolut, res, ni per a Ell ni per a nosaltres. Res d'allò que «tenim» comptarà al final, sinó només allò que «som», sigui far de llum o petita espurna, amb els quals haurem de donar el gran pas en el moment més inesperat.

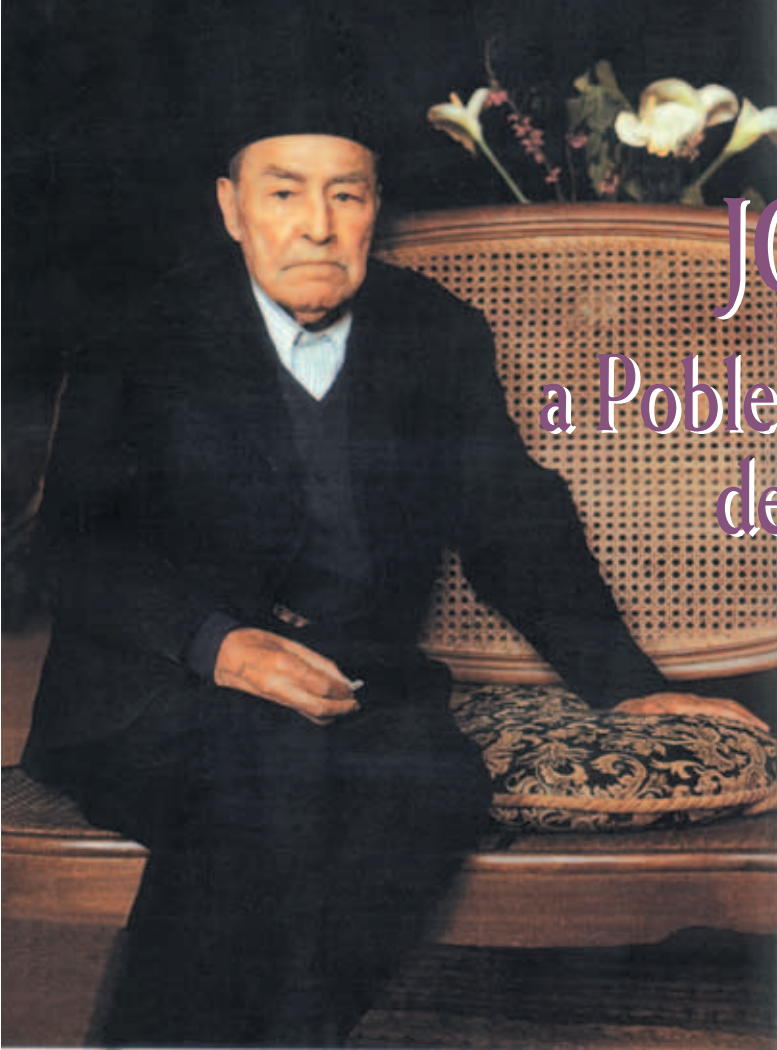
Molts lectors recordaran un quadre de Van Gogh que es titula «La meua habitació a Arles». Saben que és un esclat de color a la glòria d'una petita i senzilla habitació, la del propi pintor, les obres del qual són avui les més cotitzades del mercat, mentre que ell -sembla una paràbola evangèlica- no va aconseguir en vida vendre'n ni una. Fem ara l'inventari del seu contingut. Per tot mobiliari hi veiem: un llit, una tauleta, dues cadires, un humil penjador, i les obres, és clar, de l'artista, no gaire més destacades, però, que el pobre mirall que penja d'un cordill. Malgrat tot, és una cambra endreçada i plena de caliu humà. Amb poc ja està dit tot. El gran arquitecte modern Mies van der Rohe va dir, contra les falses decoracions: "Menys és més". També ho podríem aplicar a moltes maneres del viure actual, avui presoner, tot el contrari, d'un estil de fer que sembla voler dir: «Més és poc!» Però l'imprescindible no es veu, ni allò que val no té preu. L'habitació que ens pinta van Gogh fins i tot desborda tot l'essencial que ella transmet. Cal després tancar els ulls per «veure» què ens descriu: simplement, humanitat. Fixem-nos que el pintor no ha posat cap personatge a la cambra. Ni una vaga silueta, ni un rostre difús al contrallum. Però és una absència humana que no notem, perquè la humanitat de la mira-

da de l'artista ens la compensa al cent per cent. És com si veiéssim qui l'habita, què fa i què sent. Una habitació ben equipada o luxosa no ens hauria creat segurament aquesta sensació.

És el mateix que alguns experimentem a endinsar-nos i recórrer una habitació de Poblet, a on per cert l'entorn -la llum, els xiprers, els ocells- no és gaire diferent d'aquell que envoltava la cambra de Van Gogh a la Provença. Fem un viatge, ara, per la nostra cel.la? Fa dos segles Xavier de Maistre va publicar un curiós llibre titulat *Viatge al voltant de la meua cambra*. En un temps en què podem arribar a tot arreu i ja res no ens sorprèn, viatjar dins de la pròpia habitació pot ser, però, el més aventurat i sorprenent dels itineraris. La geografia de la cel.la comprèn, per començar, un llit amb un senzill capçal que fa de tauleta. Hi ha dues cadires i una taula de fusta blanca. Damunt d'aquesta s'hi troba un llum elèctric i un cendrer. Al costat, un radiador de calefacció. A la paret hi ha una petita prestatgeria i un crucifix de fusta llisa. Disposem d'un armari empotrat per a la roba i, en un racó, d'un lavabo amb aigua corrent i un mirall. Hi ha detalls com una estora sota el llit i una paperera. La finestra, àmplia, té uns sòlids finestrons i una tela metàl·lica contra els mosquits. A través d'ella es veu el cel, una part o altra de la pedra del monestir, i el bellugueig parsimoniós de les puntes dels xiprers. Durant el dia se senten els ocells i el pas ràpid d'algun monjo sobre la grava del jardí. Algunes nits escoltem el cant de l'òliba, o les granotes, insistents.

A l'habitació, doncs, no hi falta res. Al contrari, ens recorda que necessitem tenir ben poques coses, i que poc és molt, i que tot és un do, un regal útil que hem de saber aprofitar. També fem lloança a Déu mirant el paisatge de la nostra senzilla habitació i disposant-nos a viatjar de seguida pel nostre interior, amb els ulls ja més descansats i l'esperit humil. L'únic viatge de debò. Com més lleugers, més lluny.

Norbert Bilbeny

JOSEP PLA

a Poblet, als 20 anys de la seva mort

sense mida, ensamblat d'humor i a la vegada d'una ironia aguda, tallant, sense contemplacions ni miraments socials, obert a tots els horitzons, no estava fet al servilisme.

En el món de les idees i de les conviccions Pla anava per lliure, a la recerca d'uns valors que el freturaven i que fins a darrera hora no va assolir amb plenitud, quan Déu es féu trobadís en el silenci monàstic de Poblet al terme del seu

pelegrinatge i de les seves dèries amb què tractava d'omplenar la solitud interior que el feia recelar de tothom.

Aquesta mena d'individualisme a la defensiva, obsessiu i desconfiat foren una de les característiques d'aquest homenot de les lletres hispàniques reclòs en el seu niu de Llofriu, en el «Mas Pla», que esdevenia

mirador d'infinits horitzons polítics, socials i humans, i que amb els seus ulls clucs, picardiats, analitzava dia darrere dia.

Amb el seu posat pagès, d'home rural empordanès,

Josep Pla impressionava quan fruïa el bagatge polifacètic i coneixements emmagatzemats en el seu intel·lecte com

Josep Pla, el patriarca de les Lletres amb vocació literària universal, se'n va anar per camins d'eternitat, un 23 d'abril, -ara fa 20 anys- sota el guiatge espiritual de Sant Jordi, en la commemoració del qual coincideix també la mort d'altres llumeres de les lletres universals com són Cervantes i Shakespeare que, amb perfums de roses, consagraren per sempre més el 23 d'abril al culte literari de tots els temps.

La seva capacitat d'home observador i analista crític, amb un estil personal tal volta únic, no podia replegar-se en la intimitat casolana de la pròpia llengua. No en va el seu tarannà lliberal d'una riquesa conceptual

Com deia Pla, "el silenci de Poblet és obra de Déu i és per aquesta raó que els seus efectes són eficients i grandíssims"

un tresor guanyat a pols, fent via amb les alforges plenes d'afanys literaris, descriptius de les formes de vida i costums dels pobles, amb concisió planera, fàcilment entenedora, qualitat reservada als grans prosistes de tots els temps, fins al punt d'ésser considerat després de Llull, com l'escriptor més fecund, imparable i a la vegada professionalitzat.

Però tant com escriptor, en Pla era també un llegidor ràpid, insaciable. I no cal dir un conversador amb una mecànica interrogant, preguntona, per tal de conèixer més i més el que ell prou coneixia. Altra faceta era l'afany viatger, talment idoni al seu esperit cultivat i observador, que va aconseguir els darrers anys de la seva vida una descoberta decisiva: la del silenci de Poblet.

Com deia Pla, «el silenci de Poblet és obra de Déu i és per aquesta raó que els seus efectes són eficients i grandíssims». Amb aquesta descoberta, el concepte agnòstic que ombrejava la figura d'en Pla quedà diluït per sempre. En la soletat i silenci de Poblet, monestir on s'hi apropava amb freqüència com imantat per una força màgica, trobadissa amb Déu, Pla experimentava quelcom extraordinari, sensitiu, mai copsat en cap altre indet del món, amb un encisament que el féu exclamar: «Poblet transpira pau i silenci matinal, el cant dels ocells i la lluminositat radiant del seu claustre, és una meravella. Però ho és més encara el silenci suau dels monjos que lloen Déu amb la pregària i el treball».

En la complexa vida d'en Pla hi ha un altre vessant menys conegut i que revela el grau de coneixement psicològic del subjecte humà que li permetia endevinar d'un tros lluny les intencions dels individus que s'apropaven a ell. Els veia venir. No suportava la fal·làcia i la hipocresia. En això, Pla era intolerant. La seva estratègia consistia a buidar, amb preguntes intencionades, l'interlocutor que amb to engreït i fatuos tractava d'endinsar-se en la vida de l'escriptor, només per presumir d'aquesta trobada col·loquial. Pla era cruel: quan l'havia buidat l'enfonsava.

Per què? Per a qui coneixia en Pla, la resposta és òbvia. Al llarg de la seva vida havia teixit moltes experiències que venien a ser com la túnica de la seva vellesa plena, àdhuc de recel i desconfiança. Tenia por de l'home. Tant l'havia arribat a conèixer, que desconfiava d'ell.

Això el neguitejava i, a la vegada,

Foto: Arxiu Poblet.

esperonava el seu esperit vers la pau de Déu, amb reaccions sorprenents, com per exemple la vegada que una noia físicament poc afavorida, va acostar-se a Pla tot demanant-li tímidament un autògraf. El patriarca de les lletres fou complaent i

malgrat les mancances atractives va dir-li: «sempre que em vegi, vingui a saludar-me».

Inversemblant fou el cas d'una altra noia maca que en veure a Pla va córrer a saludar-lo dient que era neboda dels seus amics del mas veí. Amb gest despectiu va despatxar-la: «No m'importa res del teu parentiu, però sí que he de dir-te que ets un bombó».

Un monjo de Poblet, jove d'anys però vell d'experiència i tracte social, va assolir als darrers temps de la vida d'en Pla la confiança plena del gran escriptor de Llofriu. En aquest monjo cistercenc, també empordanès, en Pla hi va descobrir l'amistat i n q ü e s t i o n a b l e , dipositària dels secrets íntims d'un home afeixugat pel pes dels anys, amb la salut esmicolada i feta desferres. En fou el seu infermer. Fra Marc, el monjo porter de Poblet, va deixar per un temps el càrrec monàstic, per ésser el suport confiat i amical d'en Josep Pla fent via fins al mateix llindar de la porta gran de l'Eternitat.

Amb tot, però, Pla i fra Marc, empordanesos l'un i l'altre, sovint provaven qui era qui. Pla, acostumat a fer el que li venia en gana, no es resignava a complir les indicacions del monjo que no eren altres que les dictades pel metge de capçalera. A la fi, Pla, de tarannà rebel, va sotmetre's a contracor al que manava el cistercenc. Un dels fets més eloqüents esdevingué a ran d'un sopar preparat per uns amics d'en Pla. L'home, sense dir res, s'havia mudat i estava a punt. Fra Marc,

en adonar-se'n, va dir-li seriosament: «Senyor Pla vostè no surt aquesta nit!». Emmurriat va retirar-se sense badar boca i es posà al llit, vestit i amb les sabates calçades.

Home de pocs miraments socials, però d'una subtileza pròpia, defugia tota mena de protocol, i encara més quan es pretenia especular amb ell. Una d'aquestes reaccions d'en Pla, enèrgicament tancades, va succeir en la darrera hospitalització en ser-li anunciada la visita del president de la Generalitat, Jordi Pujol i la seva esposa. Els fotògrafs de premsa i càmeres de

TV havien envaït el corredor de la p l a n t a hospitalària per copsar el moment. Pla, en adonar-se del m u n t a t g e protocolari va dir ¡no! a la visita.

Una vegada més fra Marc va resoldre la qüestió enutjosa dient als mitjans d'informació presents: «si hi ha fotògrafs no hi ha visita». L'opció era determinant. Van retirar-se deixant pas a la visita. També el fotògraf de Presidència, que feia

el ronsa, va haver de marxar. Amb aquest condicio-nament, despullat de tota ostentació protocolària, Pla va rebre els il.lustres visitants, encara que posant un punt irònic a la conversa tot dient a Marta Ferrusola: «Des que el seu marit és de dretes ha crescut una mica i tot». Així era de mordaç en Pla.

Melani d'Urgell

Josep Pla a Londres.

ENTREVISTA A JOAQUIM DE MULLER I D'ABADAL

Per aquest número de la Revista Poblet, hem demanat al Sr. Joaquim de Muller que ens atengués, donat que en l'apartat d'entrevistes, ens agradaria que de manera alternativa anessin explicant les seves vivències tant religiosos com laics.

No calen presentacions per al Sr. Muller, tots el coneixem, tant pels molts anys que ha estat a la junta de la Germandat, com pel desinteressat ajut que la seva família ha anat fent a diverses institucions religioses.

Sr. Muller, quins són els primers records que té de Poblet?

Els meus pares eren amics i anaven a estiu-ajar a la casa de la Sra. Girona, que posteriorment va donar als sal.lesians, a més els meus pares eren molt amics de la família Gil Moreno, propietaris de l'antiga granja de Riudabella, molt modificada al segle XIX després de l'exclaustració, fins a tenir l'actual aspecte de castell neogòtic. A Riudabella hi tenien vint-i-cinc gossos de Sant Bernat. El meu pare Xavier de Muller i el Sr. Gil Moreno anaven a caçar junts, tot això abans que els monjos tornessin al monestir.

També recordo la relació d'amistat del meu pare amb el Sr. Eduard Toda i Güell, que llavors vivia a la casa del

Patronat i va ésser l'impulsor de la primera restauració.

Un dels records, que mai he oblidat, és la primera missa del Gall a Poblet, després de la restauració monàstica. La Comunitat va entrar el 24 de novembre de l'any 1940 i a la primera missa del Gall, que es va celebrar a la sagristia nova, només hi vam assistir dues famílies, la de Gil Moreno i la Muller. La família Gil Moreno van ajudar molt a la Comunitat ens aquells primers anys.

Com va iniciar la seva relació amb el monestir i com va entrar a formar part de la Germandat?

Vaig entrar a la Germandat l'any 1957 i el 1965 em van demanar que formés part de la Junta de la Germandat i així fins

l'any 2000, he estat durant vint-i-sis anys de vice-president.

Quan vaig entrar a la Germandat i després a la Junta, la Comunitat ja estava consolidada i les necessitats més bàsiques estaven cobertes.

Voldria destacar el gran paper que a la Germandat va jugar el Sr. Felipe Bertán i Güell, del qual podríem dir que pràcticament va ésser el fundador de la Germandat, com del seu fill Felipe

Bertrán de Caralt, amb el qual durant molts anys he col·laborat, ell com a president i jo com a vice-president.

Durant tots aquests anys he viscut l'evolució del paper de la Germandat, que ha anat passant de tenir un paper molt material a un paper cada cop més espiritual i sobretot des de l'any 1970 en què el P. Maur Esteva fou escollit abat. Els meus primers anys van suposar la finalització d'obres molt importants.

Durant força anys, he vetllat perquè moltes persones de la província de

recollim els seus fruits.

Quan veig el Poblet actual, no puc deixar de pensar en el P. Morgades, que va ésser el primer monjo nacional i que tant va treballar en aquells anys tant difícils, si pogués veure el Poblet actual.

Quina és la seva opinió del Poblet actual i el paper de la Germandat?

Respecte al Monestir, no cal que us digui gaire coses més, si teniu en compte que els meus primers records són d'un Poblet sense Comunitat i d'aquella primera missa de Nadal de l'any 40 fins el Poblet d'avui hi ha molt de camí fet, però el principal i el més important és que els nostres estimats monjos cistercencs han tornat a casa seva.

És la Comunitat monàstica el que realment dóna sentit a tot, Poblet sense monjos són només pedres i nosaltres els membres de la Germandat els hem de donar el suport que necessitin en cada moment i que canvia tant, com he vist canviar la nostra societat els darrers 60 anys de la meua vida.

Paco Sitjar, S.A.R. Don Juan de Borbón, Maur Esteva Abat de Poblet, Joaquim de Muller i Felix de Sentmenat - Visita a Poblet el 20-09-1981.

Tarragona formessin part de la Germandat, per tal que els que hi estem més a prop no fóssim els qui estiguéssim més lluny.

També m'agradaria recordar el meu germà bessó Josep M^a, ja traspasat, que va ésser President de la Diputació de Barcelona, abans que en Samaranch i membre tant de la Germandat com del Patronat i que va ajudar a mantenir i potenciar les vinculacions entre aquell Organisme i Poblet, que encara avui

Sr. Muller, tots sabem de la seva vinculació amb els cartoixans, ens ho podria explicar una mica?

El meu besavi, August de Muller, era de Reims (França) i el 1851 van fundar a Tarragona la casa Muller de vins, que ha subministrat al món sencer vins de missa i vins del Priorat.

El Sr. August de Muller també tenia a Burdeus una destil·leria d'alcohols i subministrava alcohols als cartoixans.

El 1903, els cartoixans van ésser expulsats de França i el meu avi Josep

M^a els va ajudar que s'instal·lessin a Tarragona. Hi va haver una Comunitat fins a la guerra civil, després de la guerra fins que es va tancar la fàbrica venien només alguns monjos per a l'elaboració del Chartreuse, ja que com tots sabem la fórmula és secreta.

En aquest moment de l'entrevista, entre el Sr. Muller i els que subscriuen l'article (tots tres de Tarragona) vam començar a parlar sobre si el Chartreuse groc que s'elaborava a Tarragona era millor que el de Grenoble, sobre com hem de veure el Chartreuse verd, el gust que té el Chartreuse especialment envellit i ens va mostrar d'altres licors que es produïen a la Chartreuse de Tarragona. Vam estar temptats d'acceptar tastar-los, però donat que eren les 12 del matí d'un dissabte, hora no massa adequada, vam quedar emplaçats per un altre dia a la tarda a casa seva i tenir així l'excusa perquè ens expliqués més coses.

El meu pare, Xavier de Muller i després jo, vam ésser presidents de la Societat espanyola que fabricava i distribuïa el Chartreuse i va continuar fins que fa uns anys vam haver de prendre la decisió de tancar la fàbrica, ja que avui amb la Comunitat Europea no té cap sentit econòmic tenir dues fàbriques i s'han de tenir en compte les economies d'escala. A pesar d'això, Tarragona és la ciutat del món on es consumeix més Chartreuse.

Sr. Muller, la seva família forma part de la història de Tarragona, vostès han estat els promotors de la fàbrica de la Chartreuse i a més les bodegues Muller han estat una part important de la nostra història, ens podria explicar més detalls de la relació entre els Muller i Tarragona?

El meu besavi August, per encàrrec de l'aleshores arquebisbe de Tarragona, Dr. Benet Villamitjana, va vendre els terrenys de la Rambla Vella on era el

Seminari i va comprar els terrenys de l'actual Seminari, ho va fer per evitar l'especulació.

El meu avi Josep va promoure que s'instal·lessin les Germanetes dels Pobres i els Germans de la Salle, ja que Sant Joan Baptista de la Salle era fill de Reims, ciutat en la qual havia nascut el seu pare, cal recordar que les dues Institucions religioses són franceses.

Els germans de la Salle van obrir una escola a Tarragona i després una altra a Cambrils, juntament amb el noviciat. És potser per tot això, que el Cardenal Vidal i Barraquer va vetllar perquè otorguessin al meu pare el títol pontifici de Marquès de Muller, que va heretar el meu germà bessó Josep M^a, ja traspasat.

Respecte a la bodega de vins Muller, estic content, que a pesar que la vam vendre, l'actual propietat ha sabut continuar, a Reus, el nostre tarannà i continuà produint uns vins d'enorme qualitat, només cal veure la redescoberta dels vins del Priorat, els quals nosaltres portem elaborat fa 150 anys i que, com sabeu, hem recollit la tradició vinícola dels cartoixans d'Scala Dei, que van veure al segle XII l'enorme qualitat dels vins que es produïen en aquelles abruptes terres.

El temps anà transcorrent i abans de fer-nos pesats vam decidir acomiadar-nos del Sr. Muller, tot pensant que havíem tingut l'honor de conversar una mica amb una persona que tota la seva vida ha estimat i treballat per Poblet i a més tant ell, com tota la seva família són part de la història de les nostres terres.

Fins aviat, Sr. Muller.

Xavier Guinovart i Octavi Vilà

EL PRIORAT DE NATZARET

Unes columnes de pedra d'ordre toscà, recognoscibles pel seu capitell, hipotraqueli i collarí, però no pas per les bases àtiques que resten amagades pel creixement del paviment, i un relleu quadrat de pedra on es representa l'Anunciació a Maria i l'escut de Poblet, es pot veure a la casa senyalada amb el número 9 del carrer de Capellans de Barcelona, són les úniques restes del que fou priorat de Santa Maria de Natzaret depenent de Poblet.'

EL PRIORAT DE NATZARET. El 1311 Sibil·la de Saga, vídua d'Arnau de Cabrera, comprà per 29.000 sous l'anomenat Mas d'En Moneder, intramurs de Barcelona a prop de la porta de Sant Anton, en la zona que correspon a l'actual carrer Joaquim Costa, abans Ponent, i els de Valldonzella, Verge i Sant Bernat. La propietat va ser tota lliurada a l'abat de Poblet, Pere d'Alferic (1302-1311), amb intenció que els monjos preguessin per l'ànima de la donant, dels seus fills i per les intencions del rei Jaume II.

El 1312 hi hagué el primer prior, Dom Bernat. L'any següent Dom Andreu de Timor adquirí per 32.391 sous altres terrenys de l'antic mas comptant amb la protecció del bisbe de Barcelona Ponç de Gualbes. El 1333 va ser canviada la comunitat que s'havia enfrontat a l'abat Ponç de Copons. A Natzaret va ser enterrat provisionalment el 4 d'agost de 1376 un nét de Pere el Cerimoniós, fill del primogènit el príncep Joan, duc de Girona, que el 1380 va ser dut a Poblet.

L'any 1412 va haver-hi un intent de segregació de Poblet que no prosperà mentre el 1421 el prior Guillem de Caralt renuncià a la candidatura per abat de Poblet. El 1442 Dom Llorenç Massa, monjo de Poblet, prior de Natzaret i bisbe d'Agrigento (Sicília), deixà en testament el capital per a la fundació d'una capella dedicada a Sant Llorenç a l'església de Natzaret. El 27 de juliol de 1446 la reina Maria de Castella, esposa del Magnànim, presidí a Natzaret el discurs d'obertura de les Corts Catalanes. El 26 de novembre de 1478 morí a Natzaret l'abat de Poblet Miquel Delgado (1457-1478), el 17 de maig de 1598 l'abat Francesc Oliver de Boteller (1583-1598) i l'any 1604 l'abat de Citeaux, Edmon de la Croix. El 1650 el priorat s'havia reduït a titular amb un sol monjo.

Foto: Institut Amatller d'Art Hispànic.

EL MONESTIR DE VALLDONZELLA. D'altra banda la Guerra dels Segadors (1640-1622) ocasionà la destrucció del monestir de monges cistercenques de Valldonzella, emplaçat

des de 1266 a la Santa Ceu d'Olorde i, d'ençà de 1263 extramurs de la ciutat, a la zona actual de Granvia i carrer Villaroel. En aquest històric monestir hi morí el 1410 el rei Martí I, l'Humà i hi professà la seva vídua la reina Margarida de Prades. Les monges estigueren molt de temps a la casa de Josep Margarit, immediata al convent de Santa Caterina i altres cases de familiars, fins que una entesa amb l'abat de Poblet permeté la cessió de l'edifici del priorat de Natzaret a les monges de Vallldonzella el 17 de setembre de 1670 prèvia una compensació econòmica.

EL PRIORAT DE NATZARET A LA RAMBLA. Els diners que les monges lliuraren a l'abat de Poblet va permetre adquirir una casa a la Rambla, entre els edificis que més endavant foren el palau de la Virreina i el convent de Sant Josep dels Carmelites descalços, actualment mercat de la Boqueria. El 1676 es va comprar la casa del costat i el 1716 hi bastiren una capella dedicada a l'Anunciació amb una porta damunt de la qual hi havia el referit relleu de la Verge i Sant Gabriel amb l'escut de Poblet. El 1797 era prior Dom Antoni Mas i el 1802 es feren els plànols per arranjar l'edifici que tenia cinc portes i cinc plantes amb una amplada de 80 pams catalans, més o menys 15 metres. La porta central era l'entrada als pisos, i les altres la capella i botigues.

L'edifici va ser enderrocat a conseqüència de la Llei de Desamortització dels béns eclasiàstics de Juan Álvarez Mendizábal el 1835 i algunes restes anaren a raure a la casa número 9 del carrer Capellans.

EL NOU VALLDONZELLA. Mentrestant l'edifici del priorat de Natzaret es convertí en el monestir de Vallldonzella que donà nom al carrer, així com a l'immediat de la Verge, en homenatge a la imatge de la Verge que es venerava al cor de la capella del monestir. L'edifici va ser enderrocat en la major part quan la francesada de 1808, car el monestir enganxat a la muralla perjudicava la defensa de la ciutat. Va ser reedificat el 1826

separat de la muralla, abandonat pels fets de 1835 i ocupat novament per les monges el 1846, cremat la Setmana Tràgica de juliol de 1909, i definitivament substituït per la construcció el 1913-1926 del nou monestir de Vallldonzella, al carrer del Císter, a la part alta de la ciutat, segons projecte de l'arquitecte Bernardí Martorell i Puig.

DE LA RAMBLA AL CARRER CAPELLANS. Les restes arquitectòniques del Priorat de Poblet a la Rambla després de la construcció del juliol de 1835, serviren per a la construcció d'un edifici al carrer Capellans on les columnes toscanes s'utilitzaren per a suportar la coberta d'uns safareigs públics mentre el baix relleu de l'Anunciació s'emportà a la façana damunt d'una finestra.

EL CONVENT DE SANT GAJETÀ. En front d'aquesta casa, que servia el record del priorat de Natzaret, hi hagué des de 1666 el convent dels clergues regulars teatins de Sant Gaietà o frares de la calça blanca. El convent desaparegué igualment el 1835 i ara hi ha l'edifici municipal d'estadística i mobilitat a la plaça actual de Carles Pi Sunyer davant del Portal de l'Àngel.

Foto: J. Bassigoda.

CARRER DE CAPELLANS. El carrer de Capellans ara mor en el número 17 amb la façana a la referida plaça i segueix fins una altra plaça recentment formada per un grup d'edificis demolits al carrer Duran i Bas, antigament del Governador, que ha deixat al descobert unes arcades de l'aqüeducte romà que fragmentàriament pogueren veure i descriure Isidoro Bosarte (1786) i Juan Agustín Ceán Bermúdez (1832), comentats també en un article periodístic de l'autor d'aquest text el 24 de juny de 1988 a «La Vanguardia» i en la comunicació a les II Jornades d'Arqueologia Industrial de Catalunya (1991).

En arribar a aquesta plaça, encara sense nom, davant de l'edifici de la Casa Sacerdotal i Biblioteca Balmes, el carrer Capellans canvia de direcció 90 graus i es dirigeix a la plaça Nova deixant a l'esquerra l'anomenada plaça d'Isidre Nonell i acabant amb la seu del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya. És en aquesta zona on Ceán Bermúdez va veure l'arc de l'aqüeducte romà el 1832. El nom del carrer és degut al gran nombre de capellans que visitaven el convent de Sant Gaietà.

Foto: J. Bassegoda.

DE SAFAREIG A BAR. La casa número 9 és precisament la de la cantonada i en el lloc on hi hagueren els safareigs públics i encara hi resten les columnes toscanes i el relleu a la façana, hi ha actualment un bar anomenat «Living» els propietaris del qual coneixen i respecten l'origen i la història de les columnes i el relleu.

En fi una estranya història de monestirs masculins i femenins del Císter, de priorats i convents, de trasllats i destruccions repetides amb un escoli final d'arqueologia populetana.

Joan Bassegoda

BIBLIOGRAFIA

- Víctor Balaguer*
Las calles de Barcelona
Barcelona, 1866
- Francesch Carreras Candi*
Geografia General de Catalunya. Ciutat de Barcelona
Barcelona, s.s. (1916)
- Joaquín Guitert Fontserè*
Real Monasterio de Poblet
Barcelona, 1929
- Dom Bernardo Morgades S.O. Cist.*
Historia de Poblet
Barcelona, 1947
- Josep M. Madurell i Marimon*
El priorat de Santa Maria de Natzaret
Miscel·lània Populetana (1311-1660)
Poblet, 1966
- Antoni Paulí Meléndez*
Santa Maria de Valldonzella
Barcelona, 1972
- Dom Agustí Altisent*
Historia de Poblet
Poblet, 1974
- Joan Bassegoda i Nonell*
El Modernisme a Valldonzella
Estudis Cistercencs
Barcelona, 1975
- Ajuntament de Barcelona*
Catàleg del Patrimoni Arquitectònic
Barcelona, 1979
- Manuel García Martín*
Relieves escultóricos de Barcelona
Barcelona, 1983
- Joan Amades*
Històries i llegendes de Barcelona
Barcelona, 1984

EL CANTO CISTERCIENSE

Hablar del canto cisterciense es tratar de desentramar indirectamente la historia de los monasterios, la forma de vida de sus monjes y monjas, sus usos y costumbres, y de qué manera se vivía la liturgia y se cantó en las magníficas iglesias abaciales. Cada tradición monástica (benedictinos, cistercienses, cartujos...) encarna una faceta distinta de un mismo ideal, y esto se trasladará a toda la jornada monástica, cuyo eje y centro es la liturgia.

El sueño de todo investigador es poder acceder a los documentos originales que explican la vida litúrgica de un monasterio. Sin embargo, el paso de los años, las guerras, las desamortizaciones y, a veces, la desidia de los hombres han hecho que muchos no sean definitivamente inaccesibles, porque han desaparecido. Por fortuna, en este caso hoy podemos reconstruir lo que pudo ser la liturgia y el canto de los monasterios cistercienses aragoneses, y entre ellos el de Nuestra Señora de Rueda de Ebro, gracias al desaparecido Real Monasterio Cisterciense de Santa Fe, de cuyo scriptorium procede un corpus de cantales cistercienses, custodiado hoy, por azares del destino, en la Cartuja Aula Dei de Zaragoza.

LA TRADICIÓN LITÚRGICA DEL CÍSTER

Los primeros cistercienses, de finales del siglo XI y comienzos del XII, querían seguir en

todo la Regla de san Benito, huyendo de los excesos de Cluny, donde cada día se cantaban 215 salmos, en vez de los 40 prescritos por la Regla. Su reforma iba en el sentido de la simplicidad, palabra que se repetirá, una y otra vez, a propósito de canto y de la liturgia.

En el pensamiento de Esteban Harding, tercer abad del Císter, para recuperar la pureza original del canto de la Iglesia, había que volver al rito romano: por eso envió a sus chantres a Metz. Más tarde lo recordará san Bernardo en el prefacio al antifonario cisterciense: "Entre los temas que nuestros santos padres fundadores de la Orden cisterciense se esforzaron en destacar se encuentra la búsqueda muy atenta y religiosa de los cantos más auténticos que

Foto: Fundació Caixa Tarragona

podrían hallarse para la alabanza divina. Con este objetivo los monjes encargados copiaron y trajeron el antifonario de la iglesia de Metz, porque se lo reconocía como gregoriano, pero vieron que era muy diferente de lo que habían escuchado decir".

En efecto, esta ciudad había sido, en el s. IX, uno de los principales centros de difusión del canto romano en el imperio carolingio. Esta versión mesina del canto se mantuvo hasta la muerte de Esteban, en 1134. A su muerte, los cistercienses quisieron refundir el repertorio litúrgico, revisando sistemáticamente cada pieza según los criterios establecidos por la teoría. Una teoría que había que elaborar para ello.

Esta reforma, cuyo principal protagonista fue Guy d'Eu, tenía como base el canto gregoriano y abarcaba dos aspectos fundamentales:

A) Ordenación musical, referente sobre todo al modo de cada una de las piezas y a sus características básicas:

- La ornamentación superflua y los giros extraños quedaban excluidos.
- La modalidad debía aparecer claramente en cada pieza, sin ambigüedad ni mezcla de modos.
- En el interior de un modo, cada grado de la escala sonora debía ocupar su rango jerárquico, gracias al cual podía desenvolverse correctamente el discurso sonoro. De todo ello se seguía una presencia exagerada de los grados principales, que manifestaban de este modo su función polarizante en el desarrollo de la obra.

- El ámbito de cada modo no podía sobrepasar los límites establecidos en la teoría.

B) Ordenación litúrgica, en cuanto al uso de algunas de las formas musicales:

- Los cistercienses querían cantar el aleluia hasta Cuaresma, a pesar de lo dispuesto en el sínodo de Aquisgrán en 816, que pedía omitirlo desde septuagésima. De igual modo suprimieron oraciones, letanías, versículos, procesiones, sufragios de los santos, e incluso de la Virgen María.

Foto: A. Milia.

- Los cistercienses, según les reprocha Abelardo, abandonan la costumbre de los monjes para ajustarse, en el Oficio de los 3 últimos días de Semana Santa, a la práctica de la Iglesia occidental, la cual celebraba dichos Oficios según una fórmula arcaica muy extendida. Los cistercienses se contentaron con celebrar dichos días como ferias ordinarias.

- La elección de los himnos. La Regla habla de ambrosiano a propósito del himno de Vigilias, Laudes y Vísperas. Para los cistercienses eso significaba que se trataba de un himno compuesto por san Ambrosio. Fueron a Milán a investigar qué himnos eran esos. El resultado fue una reforma un tanto singular del himnario que trajeron de Molesme. A

lo largo del año sólo utilizaban veintiséis, con melodías distintas a las que se solían cantar en Francia. Así desde el 1 de enero al 31 de diciembre, ya fuera Navidad, Pascua, Todos los Santos, Viernes Santo o Feria de Cuaresma, los cistercienses cantaban incansablemente, como en Milán, un único himno *Aeterne rerum conditor*, suprimiendo himnos tan tradicionales como *Vexilla regis* o *Ave Maris Stella*.

Pero hay una segunda reforma, vinculada a san Bernardo, y que fue llevada a cabo en la Orden Cisterciense entre 1142 y 1147. El mismo san Bernardo escribía: «Entonces yo mismo convoqué a algunos hermanos nuestros, especialistas y diestros en el arte y ejecución del canto, y de entre tantas y tan variadas cuestiones y soluciones resultó el nuevo antifonario. Este volumen que presentamos es, a nuestro parecer, perfecto en texto y en notación. Cualquier cantor, si es versado en su arte, lo comprobará» .

Y en otro sitio (sermón 47) dice: «De ahí que yo os exhorte, amados míos, a asistir al oficio divino con honor y diligencia. Con diligencia y respeto, para así mantenernos en presencia del Señor con ardor: no como perezosos, somnolientos, insolentes, que hacen economía de las voces, cortando las palabras por la mitad, destrozándolas y saltando de unas a otras "no cantéis con voz cascada, o de nariz; haced lo que es digno, y que resuenen vuestras voces con virilidad para que queden prisioneras en el movimiento del Espíritu Santo"» .

Y así fue. La reforma incluía una selección de himnos más variada. Para las Horas Menores, se pudo elegir el himno no en función de la hora sino de la Fiesta o del Tiempo Litúrgico, dando un resultado bastante atípico. Por eso se cantó, durante el tiempo de Pasión, *Vexilla regis* en Tercia y *Crux fidelis* en Completas.

En cuanto al antifonario, se realizaron muchas reformas melódicas, según la teoría del canto cisterciense, aunque en realidad, todo el esfuerzo se limitó simplemente a ajustar las melodías de Metz a las líneas maestras del repertorio común. Las revisiones corrigieron muchas repeticiones del repertorio anterior. También se añadió un importante número de textos nuevos y melodías nuevas. Quizá lo más típico del nuevo material introducido fuera la *Salve Regina*, y la serie de antifonas destinadas a varios oficios nocturnos de la Virgen, inspiradas en el *Cantar de los Cantares*.

Finalmente, entre 1180 y 1182 se produjo una nueva revisión del común del leccionario nocturno, se reorganizaron los domingos de después de Epifanía, y se purgaron 48 misas que se celebraban en honor de varios santos, que disfrutaban de conmemoración en *Laudes* y *Vísperas*.

Varios siglos después, en 1783, Agustín Vázquez, en su *Ilustración apologética al Breviario, Misal y Ritual Cisterciense de la Congregación de San Bernardo en los reinos de Castilla* afirma que, en cuanto al misal, no se ha producido ninguna innovación, aparte de algunas antifonas, responsorios y colectas de oficios particulares.

El *Liber usuum* o *Consuetudines*, obra de san Bernardo y de san Esteban, se conservó en su integridad hasta el siglo XVII. Prueba de ello es otro *Liber usuum* muy posterior, que, en un análisis comparativo, resulta idéntico al de los primeros cistercienses.

En fechas no muy lejanas a la mencionada, 1649, los Cistercienses de la Congregación de Castilla editaron el *Liber Processionarius Sacri Ordinis Cisterciensis*, en cuyo prefacio se explicaban los motivos de las transformaciones introducidas en un canto que "por su

suavidad, facilidad, brevedad y dulzura favorecería la gravedad de las procesiones y la edificación del alma". La reforma, en realidad, iba en la línea decadente que se generalizaría por todas partes, bajo la influencia del Concilio de Trento .

CONCLUSION

El siglo XVII, fecha de datación de los cantorales cistercienses del monasterio de Santa Fe, es una época de profundos cambios en la liturgia occidental, aunque tiene una influencia menor en este repertorio, tal como aparece reflejado en los cantorales estudiados. Hasta este siglo, el peso de la tradición monástica del legado recibido por los antepasados es aún tan fuerte que el

cluidos; a la modalidad, que debía aparecer claramente en cada pieza; y al ámbito de cada modo, que no debía sobrepasar los límites impuestos.

La búsqueda de las fuentes primeras del canto litúrgico, tal como aparece formulado en el siglo VI por san Benito, conducirá finalmente a un repertorio reelaborado, el conocido como cisterciense. Y es el mismo san Bernardo quien, en el Prefacio al antifonario cisterciense, ofrece la razón última de estos cambios: "En muchos sitios del antiguo antifonario hemos descubierto un texto tan relajado y disoluto que, corrompido por tantos errores o cuentos apócrifos, provocaba aburrimiento y disgusto en sus lectores; y los novicios,

instruidos en la disciplina eclesiástica, tomaban aversión al texto y a las melodías del antifonario, desdeñaban su estudio, y no aportaban ya a las alabanzas divinas sino indolencia y desidia".

Este es, en definitiva, el repertorio que cantaron los monjes y monjas del Císter en Aragón y que

conocemos gracias a los cantorales del Real Monasterio Cisterciense de Santa Fe (Zaragoza), testigo mudo de siglos de búsquedas y vivencias.

* Luis Prensa Villegas.

Foto: BEDMAR.

mundo cisterciense se resiste a abandonar unos usos que consideran profundamente enraizados en el mismo origen del canto gregoriano. Y así, hasta este scriptorium del Real Monasterio Cisterciense de Santa Fe, y con él el resto de monasterios cistercienses aragoneses, llega básicamente igual la reforma emprendida por los primeros cistercienses respecto a la ornamentación superflua y los giros extraños que quedaban ex-

ILUSTRACIONES:

Salve Regina. Antífona para el Magnificat. Antifonario cisterciense, s. XIII. Real Monasterio Cisterciense de Poblet.

Salve Regina. Versión actual del Canto Cartujano.

Salve Regina. Versión de la tradición "monástica".

Replevit sanctum suum. Responsorio de Maitines. Antifonario cisterciense, s. XVII. Real Monasterio Cisterciense de Santa Fe, Zaragoza.

Acerca del nacimiento del Císter y de su implantación en España, véase Alejandro MASSOLIVER: *Historia del Monacato cristiano. II. De san Gregorio Magno hasta el siglo XVIII*. Ediciones Encuentro: Madrid, 1994, pp. 88ss. Sobre la implantación en Aragón, AA.VV.: *El Císter. Órdenes religiosos zaragozanos*. Institución "Fernando el Católico". Excma. Diputación de Zaragoza: Zaragoza, 1987. Desde otro punto de vista, puede leerse el libro de Agustín UBIETO, *Leyendas para una historia paralela del Aragón Medieval*. Institución "Fernando el Católico". Excma. Diputación de Zaragoza: Zaragoza, 1998. Véase además Concepción CONTEL BAREA: *El Cister zaragozano en los siglos XIII y XIV*. Abadía de Nuestra Señora de Rueda, I. Texto. Institución "Fernando el Católico". Excma. Diputación de Zaragoza: Zaragoza, 1977; y Concepción CONTEL BAREA: *El Cister zaragozano en los siglos XIII y XIV. Abadía de Nuestra Señora de Rueda, II*. Documentos. Institución "Fernando el Católico". Excma. Diputación de Zaragoza: Zaragoza, 1977.

Desde aquí quiero agradecer a Dom Carlos, Prior de la Cartuja "Aula Dei", su confianza al pedir mi colaboración para iniciar en el Canto Gregoriano a las jóvenes vocaciones del monasterio. Fue así cómo entré en contacto con su rica biblioteca, en la que "descubrí" este hermoso patrimonio musical.

Véase al respecto la interesante obra de Claire MAÔTRE: *La réforme cistercienne du plain-chant. ... Étude d'un traité théorique*. Côtéaux. Studia et documenta. Volume VI: Brecht, 1995.

Carta de san Bernardo, ed. de F.J. GUENTNER, *Epistola S. Bernardi et tractatus*. Corpus scriptorum de musica 24: Roma, 1974, p. 21.

Inde sequatur ambrosianum. Regla de san Benito, cap. 9. Edición de García M. COLOMBUS e Iðaki ARANGUREN. B.A.C.: Madrid, 1979, p. 101.

Et responsum, ambrosianum, versus... op. cit., p. 105.

...hymnus eiusdem horae post versum... op. cit., p. 109.

Obras Completas. B.A.C.: Madrid, 1984, tomo II, p. 591.

Véase el apéndice de imágenes, donde aparece la

Salve cisterciense, de un códice del siglo XII del Monasterio de Poblet, que se puede comparar en sus variantes con la versión de la Cartuja y la denominada "monástica".

Impreso en Madrid en 1783.

Impreso en París en 1643.

En lo que concierne al Císter, el primer Capítulo General que se tuvo después de la clausura del Concilio de Trento, el 21 de mayo de 1565, con 23 abades, trató de promover inmediatamente la aplicación de los decretos tridentinos. Algunos abades fueron encargados de visitar y reformar todos los monasterios de Francia, Italia, España. Poco después, y respondiendo a una indicación de san Pío V, el cardenal Jerónimo de la Souchière, abad de Claraval y postulado como abad del Císter, publicó el 1 de abril de 1570 una lista de «Ordenaciones» en el espíritu del Concilio de Trento. Sin embargo, los Capítulos Generales de 1601 y 1609 lucharon contra esta tendencia. En este último se mandó reimprimir al comienzo del Misal el Liber Usuum, así como un Ordinarium de 1515. Asimismo se publicó un Ritus servandus iuxta Ordinis consuetudinem y se suprimió la autorización de utilizar el rito romano para la misa privada, otorgada en 1605. No obstante, las reformas animadas por el Concilio de Trento se fueron abriendo camino y entraron finalmente en la Orden Cisterciense. Pero hubo excepciones: la Congregación italiana adoptó el misal romano y el breviario monástico de Paulo V. Algunos monasterios italianos de la Común Observancia conservaron el breviario monástico. Los cistercienses de la Congregación de Castilla, separados de la jurisdicción del Capítulo General de la Orden por una Bula del Papa Martín V, el 24 de octubre de 1425, no siguieron este movimiento y conservaron, sustancialmente, todo el rito cisterciense tradicional, no sin presiones, como narra Dom Agustín Vázquez, en 1783 (op. cit.). La Congregación Cisterciense de Aragón, y con ella el monasterio de Nuestra Señora de Rueda de Ebro, parece haber seguido las mismas pautas, según se deduce del análisis de los cantorales. De este modo pudieron conservar la tradición propia.

Epistola S. Bernardi et tractatus. Edic. de F.J. GUENTNER. Corpus scriptorum de musica: Roma, 1974, p. 25.

* Luis Prensa Villegas es Catedrático de Canto Gregoriano del Conservatorio Superior de Música de Zaragoza y Director de la Cátedra de Música Medieval Aragonesa de la Institución "Fernando el Católico" (C.S.I.C.), Excma. Diputación de Zaragoza.

UNA PÀGINA VISCUDA: POBLET I HEILIGENKREUZ

Foto: Von Henri Gaud

Quan el propassat any 2000 l'il·lustríssim senyor Joaquim de Müller i d'Abadal, em va comunicar que havia sigut admès com a membre de la germandat, va fer esment que havia sigut un honor per ell haver-me presentat. Realment, senyor Müller, l'honor és meu d'haver estat apadrinat per una persona com vostè.

Des de la meva infantesa em trobo fortament vinculat amb el Monestir de Poblet i el seu entorn. Aquesta vinculació és a causa, entre d'altres circumstàncies, per la pertinença per part de la meva mere d'unes finques que des de temps immemorial gaudeix la meva família en diversos municipis de diverses comarques tarragonines del Baix Penedès, Tarragonès, Alt Camp i Conca de Barberà. Sempre ha sigut una forta inquietut familiar el no solament créixer patrimonialment sinó també ajudar a les diverses parròquies i Ajuntaments allà on tenim les finques. Per això, vaig creure que la meva condició de germà me l'havia de prendre d'una manera molt seriosa, contribuint en tot el que fos necessari a la comunitat del Monestir i a la germandat. En aquest sentit, vaig decidir fer una estada a l'hostatgeria del Monestir. Quins moments més joiosos que vaig passar al costat de persones tan properes al Cel! Pensava només estar-m'hi un dia i vaig passar-n'hi tres.

La meva idea és de poder anar repetint l'experiència dos o tres cops

Foto: Von Henri Gaud

l'any i a ser possible, tenint en compte que el paràgraf tercer de l'article quart de l'esborrany d'Estatuts de la germandat diu: «Els Germans afiliats al Monestir de Poblet seran considerats i honorats en tots el Monestirs de l'Ordre, com a veritables familiars de la mateixa», poder fer-ho inclús en alguna Abadia de l'estranger.

L'estiu passat, tornant d'un viatge per Hongria, i dirigint-me al festival de Salzburg, vaig conèixer en els boscos de Viena el municipi de Heiligenkreuz i el seu monestir. Quina il·lusió em va fer poder fer una petita parada en el meu viatge! L'Abadia de Heiligenkreuz va ser fundada l'any 1133 per Morimond i combina els estils arquitectònics del romànic tardiu, gòtic i barroc. La comunitat la formen uns 30 monjos, aproximadament, els quals regenten, entre d'altres coses, una escola de teologia, així com diverses parròquies. Cal destacar per al visitant el fabulós orgue de l'església, al qual Franz Schubert havia dedicat alguna

composició, inclús Beethoven també va saber de l'esmentat orgue.

El Monestir constitueix un centre de cultura important en tot Àustria, ja que en ell se celebren les setmanes culturals en les quals s'imparteixen concerts de música, cant gregorià, seminaris, conferències, etc. L'afluència a tals activitats és massiva, contribuint enormement a la difusió de tota classe de valors relatius a l'Ordre del Císter, que l'habita.

Foto: BEDMAR.

De retorn a Catalunya vaig meditar en la importància de Poblet en l'àmbit espiritual i cultural del nostre temps i que aquest treball a l'igual que altres Abadies d'arreu del mon, no solament s'ha de continuar sinó que també cal potenciar-lo, contribuint a l'enriquiment de la humanitat. En

aquest pensament, la futura Fundació, de la qual ja vaig parlar en el número anterior d'aquesta revista, permetrà fer un bon treball en el foment de l'esperit de Poblet i de tot allò que representa.

Antoni Ma. Andreu

LITERATURA Y ESPIRITUALIDAD

Se puede hablar de los libros, y transmitir nuestro entusiasmo por ellos, pero no ocupar el lugar de nadie al leerlos.

Gustavo Martín Garzo

Leemos para vivir. Devoramos novelas para protegernos y al fin, después de años y conversaciones y lecturas, empezamos a leer novelas para vivir. Las novelas son las únicas que, por estar fuera del mundo, pueden confirmar la realidad de nuestra vida...

Belén Gopegui

Yo tenía un refrán que inventé yo que decía "hay que tratar a la gente como personas por si acaso lo son" y te llevas muchas sorpresas. Tengo bastante fe en el humano, cosa que no es muy frecuente.

Carmen Martín Gaité

Cuando nos acercamos, distraídamente, a nuestra biblioteca repasando con nuestra mirada sus estanterías, reconocemos algunos libros que, por diversas razones, han dejado impronta en nosotros. También, como lectores tendemos a algunos escritores -pocos- a los que, constantemente, recurrimos. Para nosotros, son libros y escritores de referencia. Y todos, estoy convencido, podríamos hacer una breve lista con unos y otros. Seríamos capaces de explicar el porqué de estos libros y escritores y no otros, dando razones personales. La literatura tiene algo de trasunto personal. A veces, nos arriesgamos a sugerir algún libro a algún amigo o conocido. En otras ocasiones, es alguien quien se atreve a correr, con nosotros, ese riesgo. Similar al que voy a correr suscribiendo estas líneas, al referirme intencionadamente a algunos escritores contemporáneos y a algunas de sus obras. Son escritores que me han "cauti-

vado". Mi única intención es transmitir parte de mi entusiasmo. El riesgo se puede convertir en osadía en mi pretensión por establecer ciertas vinculaciones entre la literatura y la espiritualidad. Podría haberme referido a "religión", "religiosidad", pero el término "espiritualidad" me parece -doctores tiene la iglesia para corregirme- más fino, más intenso y, además, más "musical". Es miel para mis oídos aunque, quizás, ande equivocado. La espiritualidad es un asunto personal, un "diálogo" a establecer entre persona y persona; entre personas sin menoscabo de los aspectos comunitarios. Espiritualidad es, también, comunidad. En estas líneas, pondré el acento en los aspectos personales antes que en los comunitarios, sociales o cívicos, también, muy importantes.

Sí, encuentro elementos comunes entre literatura y espiritualidad. Con los escritores establecemos un "diálogo" a través de sus obras, de los personajes que crean.

Aparecen distintas maneras de acercarnos al mundo, a la realidad, a la condición humana. Y este acceso lo solemos hacer, pausadamente, prestando atención. He de confesar que del Misterio de la Trinidad: Dios Padre, Dios Hijo, Dios Espíritu Santo, siento "predilección" por el Espíritu Santo. El Espíritu es suave, cálido, inquieto, exigente, inesperado... ¿No necesita la espiritualidad del silencio, de escucha despierta, de "parar l'orella"? ¿Cómo hacerlo sin pararse un momento, sin quietud? ¿No necesita el escritor "detenerse" para escribir? ¿No necesita estar atento, despierto, inquieto? El escritor, crea (a veces, recrea o se recrea). ¿No nos re-creamos desde el silencio? ¿No nos renovamos desde una espiritualidad profunda? La literatura es una manera de *estar* en el mundo tanto para el que crea como para el que la disfruta. ¿No lo estamos nosotros por Él?

Hay una manera, también de *estar* presentes en el mundo: desde la espiritualidad. La literatura y la espiritualidad tienen que ver con la condición humana. La literatura está en el hombre. Al decir de Muñoz Molina²: "La literatura resalta lo más plenamente humano de nosotros y lo hace poniendo de relieve a la vez lo singular y lo común. Este es el misterio de la literatura". La espiritualidad es una manera de "leer" el hombre y el mundo. Llama la atención que muchos escritores declaran que los personajes creados por su propia mano, en ocasiones, "cobren voz propia" independiente de su mismo creador. Es como si el personaje surgiera por sí mismo y el escritor lo único que hiciera es dar fe de su presencia en la propia obra. ¿No nos trasciende, "supera" la propia espiritualidad? Tanto la literatura como la espiritualidad están abiertas a zonas de "misterio". Por misterio entendemos aquellos claroscuros que no acabamos de entender o que trascienden los límites humanos. Territorios que sospechamos superan nuestra condición humana y que intentamos, literaria o espiritualmente, explicar. En literatura, a veces, por medio de una narración, de una historia. En otras, cuando el esfuerzo creativo por escribir acaba convirtiéndose en silencio.

Quisiera referirme, brevemente, al silencio creativo en la literatura. Para ello, me ayudaré de una obra reciente "Bartleby y compañía" (2000) donde su autor Enrique Vila-Matas,³ narra la historia de algunos escritores que sufrieron el síndrome "bartleby". ¿Cuál es ese síndrome? Es el síndrome de los escritores que renuncian a escribir: "... no había vuelto a escribir, pues renuncié radical-

Antonio Muñoz Molina

mente a hacerlo, me volví un bartleby..."⁴. Algunos de ellos, tras una primera y única magnífica obra; otros, el de los escritores de textos invisibles. También, están los que, tras recibir varias obras, un día deciden dejar la escritura silenciándose definitivamente. Como en su día escribiera Hofmannsthal⁵, o pensara Wittgenstein⁶. Escribe Vila-Matas: "todos conocemos a los bartlebys, son esos seres en los que habita una profunda negación del mundo.

Toma su nombre del escribiente Bartleby, ese oficinista de un relato de Herman Melville..."⁷. Y el escritor barcelonés repasa, a través de una serie de "notas sin texto"⁸ o de un "cuaderno de renuncias a la escritura"⁹, una historia de la literatura del No¹⁰. Convertido en bartleby, reflexiona sobre la literatura por venir:¹¹

"...una tendencia que se pregunta qué es la escritura y dónde está y que merodea alrededor de la imposibilidad de la misma y dice la verdad sobre el estado de pronóstico grave -pero sumamente estimulante- de la literatura de este fin de milenio. Sólo de la pulsión negativa, sólo del laberinto del No puede surgir la escritura por venir. ¿Pero cómo será esa literatura? Hace poco, con cierta malicia, me lo preguntó un compañero de oficina.

- No lo sé -le dije-. Si lo supiera, lo haría yo mismo.

A ver si soy capaz de hacerla. Estoy convencido de que sólo del rastreo del laberinto del

NO pueden surgir caminos que quedan abiertos para la escritura que viene. A ver si soy capaz de sugerirlos. Escribiré notas a pie de página que comentarán un texto invisible, y no por eso inexistente, ya que muy bien podría ser que ese texto fantasma acabe quedando como en suspensión en la literatura del próximo milenio".

Así, se refiere a autores como Robert Walser, Rulfo, Felipe Alfau, Bobi Bazlen, entre otros. No deja de ser un libro muy interesante porque, de hecho, es la confirmación de que, en la búsqueda creativa, podemos encontrarnos en una situación límite donde no cabe más espacio sino para el silencio. También algunos escritores del Sí, por épocas enteras, caen en el silencio: no tienen nada por decir, por escribir. Existe una espiritualidad del No. Una vía de acceso fallida a la espiritualidad, bien porque hay un rechazo intencionado de la espiritualidad, o bien porque en la búsqueda no hay respuesta: son muchas las noches oscuras del alma: La espiritualidad se alimenta de momentos de inquieta soledad, de honda serenidad. Es en la superación continua de las dudas, de las negaciones continuas a la Palabra, (¿Tres? Lc 22, 31-34) al logos, en voluntad de diálogo permanente, a pesar de los "malentendidos", de las "distancias", de las "ausencias" cuando podemos ahondar en el misterio que nos anega. Apenas hay distancia entre el sí y el no, lo que puede haber es una voluntad -*posicionarnos*, diríamos, hoy- hacia la afirmación, la negación o la "abstención". Lo que hay es una manifestación argumentada de principios. Un querer afirmar, un querer negar, un querer manifestar "ni si ni no" porque las búsquedas son inciertas y nuestra humanidad ciertamente, limitada".

Simple coincidencia, pero de la

literatura española contemporánea, tres de los escritores que más han despertado mi interés, en sus apellidos aparece la "g". Són, para mí, las tres "g" de la literatura contemporánea española. La primera, recientemente, fallecida, es Carmen Mar-

Carmen Martín Gaité

tín Gaité (Salamanca 1925-2000). El segundo, es Gustavo Martín Garzo (Valladolid, 1948) y, la tercera, es Belén Gopegui (Madrid, 1963). Me ceñiré, sobre todo, a los últimos libros que han publicado. En el caso de Gaité, "Los parentescos" (2001)¹², en el de Garzo, "Una miga de pan" (2000)¹³ y en el de Gopegui, "Lo real" (2001)¹⁴.

Ha sido leyendo estas últimas obras, y con el trasfondo de las anteriores, que he empezado a vislumbrar algunas vinculaciones entre estos escritores. La primera, la más evidente, es que los tres han captado mi interés. Son escritores con los que entramos en conversación. Además, pienso que en la narrativa española, de los últimos años, son tres escritores a tener en cuenta (en el caso de Martín Gaité,

Gustavo Martín Garzo

por edad, el interés viene de más lejos). Sus obras están muy bien escritas y consiguen atrapar al lector. La lectura de las mismas no sólo permite disfrutar de plácidas horas sino que, una vez finalizadas, su eco nos sigue acompañando por un tiempo. Como ha afirmado Gopegui: "Lo más importante de una novela es la media hora -o los tres días, o los meses, pero al menos media hora- que se dedica a recomponer la novela en el pensamiento una vez concluida la lectura"¹⁵. Las obras de estos tres escritores matizan nuestro pensamiento. Entre nosotros, se establece un diálogo.

La segunda, es que existe un territorio, en común, a los tres; la literatura como acceso a la realidad desde la imaginación. En un texto breve, pero hermosísimo¹⁶, Garzo declara: "Creo que una de las misiones de la literatura es resolver esa escisión, tan propia de la naturaleza humana, entre realidad y deseo. La imaginación es la facultad que nos permite relacionar ambos mundos" y continúa, "... la literatura no nos aparta del

mundo, sino que nos permite instalarnos en él de una forma más íntima y decisiva". En cierto sentido, la literatura nos acompaña en la búsqueda personal. Y la novela, al decir de Gopegui, es "un objeto destinado a producir sentido"¹⁷. Carmen Martín Gaité nos acercaba a la imaginación mediante lo más cotidiano. Encontraba en el día a día, en las circunstancias diarias, en las casualidades cotidianas elementos suficientes para zurcir el texto narrativo. La clave estaba en cómo enhebrar la narración. Escritora atenta a los detalles pequeños de la vida, -aquellos que, a una mayoría, nos pasarían desapercibidos- posaba su mirada pausada enredada entre intuiciones, inesperados recovecos, azar de vivir, dejando siempre lugar para la sorpresa. La escritora pasaba por la vida cotidiana para ir hacia la imaginación y volver a una vida transformada en la novela. ¿No hay en la espiritualidad una búsqueda de sentido? ¿No nos permite instalarnos en la vida de una manera más íntima? Es, así, como entiendo que estos tres escritores desbordan espiritualidad. No porque sean creyentes, ateos o agnósticos -circunstancia que desconocemos ni nos interesa- sino porque en su manera de crear, de acercarse al hombre, a la realidad, se cargan de sentido, adquieren un compromiso. Y lo mejor de ellos, a mi entender, es que lo realizan desde la literatura, como posibilidad de encuentro con otros. Son, en definitiva, arquitectos de almas. Gopegui en el prólogo -"El redondel de luz"- a la última obra de Gaité, póstuma, -¿inacabada?- afirma¹⁸: "... realmente no acierto a pensar qué otra cosa pueden hacer las historias si no es modificar los pensamientos, los deseos, los temores de las personas y de esta forma el mundo. Leer es sólo el principio". Tiene razón. Por medio de la lectura, se puede cambiar en algo -¿cuánto?- el mundo de lector y con éste -¿cuánto?- el mundo que nos rodea. La literatura sea como escritura o como lec-

tura (en eso no hay mucha diferencia como escribe Gándara¹⁹) es un principio para transformar el mundo aunque sea, modestamente, lentamente, muy poquito. Un compromiso. Ni los escritores ni los lectores, tampoco dan -¿damos?- para mucho más. La literatura es una revolución en pequeño, si lo es. ¿No es así mismo la espiritualidad una transformación de la persona y el mundo? ¿No es afán de unas buenas noticias para todos los hombres de buena voluntad? ¿No es un compromiso personal y en comunidad? Son muy reveladoras las palabras de Martín Gaité²⁰ respecto a la escritura: "Se escribe para lanzar al aire nuevas preguntas, para interrumpir los asertos ajenos, para tratar de entender mejor lo que no está tan claro como dicen. Para poner en tela de juicio incluso lo que uno mismo cree saber. Para distanciarse, mirar la realidad como un espectador y convencerse de que nada es lo que parece. Poca cosa, y al mismo tiempo ¡cuánta!".

Hay un tercer elemento a destacar entre estos tres escritores. Me he referido a sus compromisos con la literatura, con la sociedad. Pero, ¿cómo obviar la bondad o la maldad, el sufrimiento o la alegría, las ataduras o la libertad en una escritura llena de espiritualidad? No lo hacen. Su acierto, a mi entender, está en el cómo. Carmen Martín Gaité y Gustavo Martín Garzo recurren a la novela pero, también, al cuento como plasmación literaria. El caso de Garzo es muy claro porque, su último libro publicado "Una miga de pan", es un cuento. Pero, también, Gaité introduce en su última novela, "Los parentescos", un cuento: "La libélula bondadosa"²¹. (¿Simple coincidencia? Segu-

Belén Gopegui

ramente, sí. Pero en "Una miga de pan" la libélula, también, está presente: "Las libélulas siempre andaban desafiando a todo el mundo a que descubrieran el misterio de su verdadero ser. Pero no era fácil hacerlo porque eran demasiado rápidas y cuando querías darte cuenta ya volaban en otra dirección. Por eso resultaban tan irresistibles, porque era siempre lo descono-

cido lo que nos incitaba a amar la vida²²). Anteriormente, Martín Gaité había escrito una novela breve con todas las resonancias de cuento: "Caperucita en Manhattan" (1990)²³. También el escritor vallisoletano, espléndido cuentista, escribió "La princesa manca" (1995)²⁴. El cuento es, en ambos, una manera de contar -valga la redundancia- lo que, difícilmente, es explicable: la bondad y la maldad, el dolor, la libertad... el alma. "... calma, fu, fu, mucha calma, que el secreto está en el alma", canturrea la libélula protagonista de la historia²⁵. "¿Por qué veníamos al mundo incapaces de hacer nuestro el dolor de los otros?", se pregunta la perrita Tana²⁶, personaje central de "Una miga de pan".

Entre Gopegui y Garzo se da un aspecto común a los dos que vale la pena subrayar. Ambos, es verdad, ya lo habían hecho en obras anteriores. ¿A qué me estoy refiriendo? A la introducción de poesía en sus textos. En el caso de la escritora madrileña, de Luis Cernuda. En el de Garzo, en esta última obra, de Francisco Pino (en "Las historias de Marta y Fernando" (1999)²⁷, incluso se añade al texto una separata -"Los poemas de Marta y Fernando"- con las poesías de los diferentes poetas que aparecen a lo largo de la historia). Algunos, se han referido a esta

"trasgresión" de los géneros como literatura transversal. Evidentemente, tiene sus defensores y detractores. Entiendo que lo importante es la intención de los escritores ante su propio texto narrativo, lo que realmente nos quieren decir.

No sé si tendrán suficientes razones para aproximarse a alguna de estas lecturas. Espero que sí. Habrán comprobado que apenas me he referido al contenido de las novelas. Entiendo que lo importante más que escribir sobre las mismas es que sean leídas. Sabrán disculpar mi

atrevimiento. ¿No podrían emplearse parecidas palabras respecto a la espiritualidad? Que esté presente en nuestras vidas es, de hecho, lo primordial. Vivir la espiritualidad; vivir la literatura: dos rasgos de nuestra humanidad. Ya saben: un asunto personal... sin mengua de lo comunitario.

Carlos Mª Moreno

Profesor de la Universitat Ramon Llull

¹ B. Atxaga, en M. Pfeiffer, *El destino de la literatura*, Barcelona, El Acantilado, n° 1, 1999, p. 44: "Más importantes son las experiencias por las que uno pasa, las lecturas, las horas dedicadas a la escritura, las conversaciones que se mantienen con la gente. Y lo más importante de todo es lo que decía aquel cantaor flamenco: <Sentarse en una silla y ponerse a pensar.>".

2 A. Muñoz Molina, en M. Pfeiffer, *El destino de la literatura*, Barcelona, El Acantilado, n° 1, 1999, p. 177.

3 E. Vila-Matas, *Bartleby y compañía*, Barcelona, Anagrama, col. Narrativas hispánicas, n° 279.

4 *Ibid.*, p. 11.

5 H. Von Hofmannsthal, *Carta a Lord Chandos*, Murcia, Colegio Oficial de Aparejadores y Arquitectos Técnicos, col., de Arquitectura, n° 2, 1996.

6 L. Wittgenstein, *Tractatus Logico-Philosophicus*, Madrid, Alianza Universidad n° 50, 1979.

7 E. Vila-Matas, *Bartleby y compañía*, Barcelona, Anagrama, col., Narrativas hispánicas, n° 279, p. 11, 2000.

8 *Ibid.*, p. 88.

9 *Ibid.*, p. 115.

10 *Ibid.*, p. 12.

11 *Ibid.*, p. 12.

12 G. Martín Garzo, *Los parentescos*, Barcelona, Anagrama, col., Narrativas hispánicas, n° 302, 2001.

13 G. Martín Garzo, *Una miga de pan*, Madrid, Siruela, col., Las tres edades, n° 77, 2000.

14 G. Gopegui, *Lo real*, Barcelona, Anagrama, col., Narrativas hispánicas, n° 305, 2001.

15 G. Gopegui, "El Ciervo", n° 600, Barcelona, p. 38, Marzo 2001.

16 G. Marín Garzo, *El pozo del alma*, Madrid, Anaya, col., Sopa de libros, n° 1, 2000, pp. 45-46.

17 G. Gopegui, "La posibilidad de escribir" en A. Percival (ed.) *Escritores ante el espejo. Estudio de la creatividad literaria*, Barcelona, Lumen, col., Palabra Crítica, n° 24, p. 385, 1997.

18 G. Gopegui, *El redondel de la luz*, en C. Martín Gaité, *Los parentescos*, Barcelona, Anagrama, col., Narrativas hispánicas, n° 302, 2001, p. 21.

19 A. Gándara, *En voces del otro*, en A. Percival (ed.) *Escritores ante el espejo. Estudio de la creatividad literaria*, Barcelona, Lumen, col., Palabra Crítica, n° 24, p. 358: "En resumen: escribir y leer no son dos movimientos distintos del alma. Son, en realidad, exactamente lo mismo porque ambos tienen que ver con el crecimiento de tu vida, con lo que eres o vas a ser. Leer y escribir están en una misma secuencia aunque quizás estén situados en momentos distintos de esa secuencia. Pero en cualquier caso, no son en absoluto dos movimientos distintos. Escribir también es, simplemente poder hablar, poder decir algo a favor o en contra de lo que el otro te está diciendo".

20 C. Martín Gaité, *Apuntes sobre la creación*, en A. Percival (ed.) *Escritores ante el espejo. Estudio de la creatividad literaria*, Barcelona, Lumen, col., Palabra Crítica, n° 24, p. 145.

21 C. Martín Gaité, *Los parentescos*, Barcelona, Anagrama, col., Narrativas hispánicas, n° 302, 2001, p. 70.

22 G. Martín Garzo, *Una miga de pan*, Madrid, Siruela, col., Las tres edades, n° 77, 2000, p. 99.

23 C. Martín Gaité, *Capercucita en Manhattan*, Madrid, Siruela, col., Las tres edades, n° 3, 1990.

24 G. Martín Garzo, *La princesa manca*, Madrid, Ave del Paraíso, col., Lunario, n° 1, 1995.

25 C. Martín Gaité, *Los parentescos*, Barcelona, Anagrama, col., Narrativas hispánicas, n° 302, 2001, p. 71.

26 G. Martín Garzo, *Una miga de pan*, Madrid, Siruela, col., Las tres edades, n° 77, 2000, p. 106

27 G. Martín Garzo, *Las historias de Marta y Fernando*, Barcelona, Destino, col., Ancora y Delfín, n° 845, 1999.

Crònica de la Comunitat de gener a maig de 2001

Gener

Dia 19, divendres: El P. Abat ha anat al monestir de Valldonzella a Barcelona per presidir-hi una reunió del Consell de l'Abat President de la Congregació Cistercenca de la Corona d'Aragó. L'han acompanyat el P. Prior i F. Xavier, que són monjos assistents. Hi han assistit també el P. Enric Benito i el P. Edmon Garreta, del monestir de Solius, i les abadesses dels monestirs de Vallbona, Valldonzella, Cadins i Casbas.

Dia 23, dimarts: A la tarda ha tingut lloc la reunió del capítol conventual. El tema que s'hi ha tractat és la situació econòmica del monestir.

Dia 26, divendres: Ha renovat la professió per un any més F. Joan Badia. Aquesta renovació s'ha fet a la sala capitular, davant de la comunitat, abans de Completes.

Dia 31, dimecres: Ha visitat el monestir el teòleg italià Bruno Forte, que és a Barcelona per fer-hi unes conferències.

Febrer

Dia 2, divendres: El P. Abat ha anat a Valls on ha concelebrat en l'eucaristia presidida per l'arquebisbe de Tarragona Mons. Lluís Martínez Sistach, en el marc de les festes decennals de la mare de Déu de la Candela.

Dia 4, diumenge: El P. Abat ha anat al monestir de monges cistercenques de Lazkao, al País Basc, per fer-hi la visita regular.

Dia 6, dimarts: El P. Guillem ha estat ingressat a l'hospital de la Vall d'Hebron a Barcelona.

Dia 10, dissabte: El P. Prior ha anat a la Selva del Camp per participar en la reunió del Consell Diocesà de Pastoral. El tema de la reunió era: el diumenge dia de l'Església.

Dia 16, divendres: El P. Abat ha anat al Mas Blanc, a la diòcesi de Vic, on hi ha tres monges cistercenques.

Dia 26, dilluns: El bisbe de Lleida, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta, ha estat al monestir durant un dia per fer-hi un recés.

Març

Dia 2, divendres: El P. Prior ha assistit a la reunió de la Junta Rectora del Paratge Natural d'Interès Nacional de Poblet, que ha tingut lloc a la Pena.

Dia 4, diumenge: Al vespre ha arribat Mn. Francisco María López Melús, canonge de Saragossa, que durant la setmana que avui comença predicarà els exercicis espirituals.

Dia 11, diumenge: El P. Alexandre ha anat al monestir de monges cistercenques de Lazkao, al País Basc, per dirigir-hi els exercicis espirituals.

Dia 12, dilluns: El P. Francesc Martínez-Sòria ha anat al monestir de Cadins, a Girona, per predicar-hi els exercicis espirituals.

Dia 21, dimecres: A la tarda hi ha hagut la reunió del capítol conventual, on s'ha parlat de la propera visita regular que l'Abat General ha de fer a Poblet.

Dia 26, dilluns: Ha arribat a Poblet per començar el postulant Edwim Oblitas, que és fill d'Apolo a Bolívia.

Dia 27, dimarts: Ha tingut lloc al palau de l'Abat la «I Jornada de Poblet» organitzada pel grup d'empresaris «Gresol Empresarial de la Catalunya Nova». El tema de la jornada era: «L'economia del segle XXI» i hi han assistit uns 150 empresaris. Hi han intervingut diverses personalitats del món empresarial i de l'economia, entre elles: el Sr. Francesc Homa, conseller d'Economia i Finances de la Generalitat, el Sr. Joan Rosell, president del Foment de Treball Nacional, el Sr. Lluís Badia, president de l'Autoritat Portuària de Tarragona, etc. La jornada ha estat clausurada pel Sr. José Maria Aznar, president del Govern de Madrid. Aquest, però, ja havia arribat al matí a dos quarts d'una en helicòpter. Tot seguit ha visitat les runes de l'antiga bosseria, on es vol construir una hostatgeria externa, i diverses parts del monestir. Just abans de dinar ha saludat els monjos de la comunitat al claustre en presència de nombrosos fotògrafs de la premsa. Després el Sr. Aznar i el seu sèquit han dinat al refetor amb la comunitat en silenci, i ha anat a prendre cafè amb els monjos a la sala de recreació. A la tarda el Sr. Aznar ha visitat el museu del Palau del Rei Martí i l'arxiu del president Tarradellas. I després de la clausura de la Jornada dels Empresaris ha marxat amb helicòpter, cap a les 6 h.

Abril

Dia 1, diumenge: S'ha reobert el museu del Palau del Rei Martí, després de deu anys d'estar tancat.

Dia 5, dijous: El P. Abat ha anat al Santuari del Miracle per assistir a una reunió dels abats i provincials de Catalunya.

Dia 11, dimecres: Ha arribat a Poblet Pere Lluís Fondevilla, de Saragossa, per començar el postulat.

Dia 22, diumenge: F. Maties Prades ha estat ordenat de prevere a la missa conventual, que presidia Mons. Josep M. Cases, bisbe emèrit de Sogorb-Castelló.

A la nit ha arribat el P. Maur Esteva, Abat General, el P. Ugo Tagni, Rector del Col·legi de Sant Bernat a Roma, i el P. Gregor Henckel-Donnersmarck, Abat de Heiligenkreuz a Àustria. Vénen per fer la visita regular.

Dia 23, dilluns: Ha presidit la missa conventual el P. Abat General i després a la sala capitular ha tingut lloc la cerimònia de començament de la visita regular.

Dia 25, dimecres: A primera hora de la tarda ha marxat el P. Gregor Henckel-Donnersmarck que actuava com a covisitador expert en qüestions econòmiques.

Dia 26, dijous: Havent dinat s'ha clausurat la visita regular a la sala capitular amb

la lectura de la carta de visita que el P. Abat General ha comentat. Després ha marxat el P. Ugo Tagni.

Dia 27, divendres: Pel matí, el P. Abat General ha marxat en direcció cap a Roma.

Dia 28, dissabte: El P. Maties Prades ha marxat a Castelló per celebrar-hi la seva primera missa. L'acompanyaven F. Josep M. Cabañes i F. Rafel.

Dia 29, diumenge: El P. Abat ha anat a Montserrat per presidir-hi la missa conventual. L'han acompanyat el P. Benet, F. Antoni i F. Lluís.

A la missa conventual de Poblet han cantat els cantaires d'una coral del poble d'Oliva, al País Valencià.

Maig

Dia 4, divendres: Ha tornat al monestir el P. Guillem després d'unes setmanes d'estada a l'hospital de la Vall d'Hebron de Barcelona on ha fet unes sessions de recuperació de la mobilitat de cames i braços.

Dia 8, dimarts: Avui, demà i demà passat han tingut lloc a Poblet les «Jornades de Monestirs», que han estat organitzades pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Hi han participat 1500 nens (500 cada dia) de 61 escoles d'arreu de Catalunya. Els alumnes han pogut participar en tres tallers: el racó de l'artista, d'aprenentatge plàstic; l'escriptorium, d'aprenentatge dels procediments de l'escriptura medieval; i el taller de dansa. També hi havia el recorregut del silenci, que ha inclòs diverses activitats dins del monestir. Cada jornada ha finalitzat amb la representació d'una obra teatral, a càrrec dels alumnes, escrita especialment per a aquest esdeveniment. Aquesta representació s'ha fet dins de l'església.

Dia 12, dissabte: Ha estat al monestir Mons. Lluís Martínez Sistach, arquebisbe de Tarragona. Ha dinat amb la comunitat i ha fet un dia de recés.

Dia 13, diumenge: El P. Abat ha anat a Balaguer on ha presidit una missa a l'antic monestir de les Franqueses. Aquest fou primerament de monges cistercenques, però a partir del S. XV passà a ser un priorat de Poblet. Avui s'hi ha fet un aplec per promocionar la seva restauració.

Foto: BEDMAR.

CRÒNICA DE L'ORDENACIÓ DEL PARE MATIES

El matí va despertar fred, en contraposició amb la calidesa dels cors que es dirigien cap a l'especial eucaristia que es celebrava a les deu en punt al Monestir de Poblet, aquella vigília de Sant Jordi de 2001.

Monjos, familiars, amics i hostes arribàrem d'arreu per acompanyar Fra Maties-Pau Prades i Martínez en aquest dia inoblidable per a ell i per a tots els que hi vàrem assistir. La cerimònia presidida pel bisbe emèrit de Segorbe-Castelló, Mons. Josep M. Cases i Deordal va estar plena de sensacions i moments de gran emoció. Des de la ratificació del Pare Abat Josep Alegre donant el seu testimoni sobre l'ara Pare Maties, fins a l'acció de gràcies, passant pel cant de les lletanies. Tot l'acte litúrgic va estar presidit per un ambient participatiu, immers en un clima religiós sublimat per les veus dels monjos que invitaven als presents a seguir els dolços compassos dels salms. Un acte preparat amb tot detall, la il·luminació al presbiteri presidit pel magnífic retaule renaixentista d'alabastre, l'acomodació

pels familiars i amics sota els Panteons Reials de la Corona Catalano-Aragonesa, fins i tot el llibret editat al propi monestir que ens va permetre a tots, gaudir amb tot detall d'una cerimònia plena de joia i vida.

Cal remarcar els moments intensos que es van sentir durant la imposició de les mans per part dels preveres concelebrants i el lliurament de la forma sagrada per part de Fra Maties.

L'Ave Maria de F. Schubert, interpretada per tres hostes, amb violí, flauta i orgue, va evocar tots els sentiments d'apropament cap a la figura de l'ordenant per part dels presents. De forma similar, l'Adàgio de T. Albinoni (peça amb un valor entranyable pel Pare Maties), va proporcionar durant els moments de pregària una calidesa singular en aquest acte de reflexió interior i intimitat personal.

En aquests moments tan humans i divins alhora, era impossible deixar de pensar en els sentiments que feia dues setmanes en Fra Maties ens havia

confessat. Per ell "ser sacerdot vol dir ser bon Pastor". Els qui hem tingut la joia de fruit de la seva amistat des de fa temps sabem que sempre ha estat aquest bon Pastor i que en aquell moment sagrat, rebia la força i la gràcia per continuar essent-lo tota la seva vida. L'home, el fill de Déu, el cristià i el monjo consagrats definitivament en el sacerdot es lliuraven a Déu per sempre. Ressonava en els nostres cors el Salm 109 quan diu: "El Senyor no es desdium del que jurà: Els sacerdot per sempre, com ho fou Melquisedec".

La joia inundava els nostres cors, i venien a la memòria velles lliçons apreses, ara il·luminades per una llum nova, Déu donava forma definitiva a l'obra que va començar el dia del seu baptisme; Castelló i Poblet mai havien estat tan a prop, mai havien sigut dues meitats d'un mateix cor.

Finalitzada l'eucaristia a dos quarts d'una, el rostre del nuvi era tot ell un somriure de felicitat radiant que inundava cadascuna de les congratulacions que rebia. En cada abraçada que vam rebre del Pare Maties hi havia un missatge d'agraïment i de compromís sacerdotal, inefable en la seva expressió però visiblement tangible a flor de pell. Segons les seves paraules, la sensació que l'envaïa en aquells moments era "molt propera a una abraçada prollongada".

L'aperitiu ofert pel Pare Maties va ser amenitzat per les caramelles del grup "Les veus de la terra" de Vimbodí, creant-se un clima molt especial amb motiu de l'última peça. L'Ave Maria de Jacobs, dedicada a la persona que ocupava el centre d'atenció de tots els convidats a la immensa sala de Cups. Amb la simpatia i esperit de servei que caracteritzen l'hostatger del monestir, l'amfitrió va complaure totes les sol·licituds fotogràfiques que se li demanaren, així com l'estoneta de dedicació personal que sol·licitàvem tots els presents. Un grup de monjos va restar a la sala per compartir converses i

impressions amb els convidats, representant-se així un acte més d'apropament de la comunitat cenobítica cap a la societat que viu més enllà del monestir i enfortint-se d'una manera molt palpable la comunió eclesial.

Les abraçades, els obsequis, les dolces paraules que s'intercanviaren juntament amb els bons desitjos de felicitat van concloure en un prevere tot just ordenat, que coneixia bé des de feia temps les implicacions de servei que comportava la transició de germà a Pare en el si de la seva comunitat, així com la dimensió d'universalitat que caracteritza al sacrament que acaba de rebre.

Tocades les dues de la tarda ens vam

Foto: BEDMAR.

dirigir cap al claustre principal per continuar amb les sessions fotogràfiques. L'ambient molt més distès, va ajudar a establir una relació interpersonal molt més enriquidora entre familiars, amics, hostes i monjos sota el sol radiant que lluia en aquells moments. La calidesa dels contrallums interceptats per la pedra erosionada dels capitells del claustre, brodava amb la verdor del jardí l'encís adient que generà el clima cordial que es podia respirar. En aquest entorn tan propici, mentre els familiars més propers immortalitzaven uns moments inoblidables en companyia del Pare Maties, els convidats intercanviàrem algunes idees sobre la cerimònia, la figura

de l'hostatger com a predicador excepcional entre els hostes i el seu paper com apòstol de l'Evangeli. Segons el coneixement que hem obtingut de la figura compromesa de Maties i tal i com ell mateix ens ha confessat durant les nostres estances a l'hostatgeria, aquesta transició de germà a Pare li comportarà una actuació més responsable encara cap a tots aquells que l'envolten, emmarcada dins d'una posició més compromesa segons les tasques que deu complir com a prevere. En tot moment, tots els presents vam sen-

El servei de taules i de cuina va estar perfectament atès i coordinat per membres de l'agrupació escolta Fent Camí, de la qual el Pare Maties es membre honorífic. Quinze voluntaris animats pel lligam amb Poblet, van atendre 125 convidats de forma presta i diligent. Mirant al fons de la sala, ens vàrem adonar de la quantitat de persones que es poden trobar connectades amb la vida d'un monjo (tot i que no hi eren tots els assistents que varen presenciar la cerimònia). La sensació d'interconnexió entre tots nosaltres, mitjançant un canal principal de comunicació com és la Fe Cristiana per via d'aquesta ordenació de Fra Maties, va donar una vitalitat excepcional als rostres dels assistents.

Després del menjar suculent que es va oferir, tots els presents vam reunir-nos novament al claustre principal per gaudir una mica més de l'estat de gràcia que es despenia dels ulls del recent ordenat. Entre salutacions i abraçades, els assistents es van anar retirant paulatinament per deixar pas a la calma dels passos i ritmes de campanes silencioses que habiten els sigilosos passadissos del monestir. Segurament, la comunitat cenobítica, tot i que es va destacar pel seu tracte atent i complaent al llarg de tota la jornada, desitjava tornar a submergir-se en el clima d'oració i pau que tant ens encisa a aquells que hem pogut compartir alguns d'aquests moments.

Mentre la comunitat de monjos descansava d'aquest dia singular, amb un dels seus membres devingut com a sacerdot, cadascun dels assistents guardàvem en els nostres cors un munt de dolces sensacions que ens reconfortaran en el record. Segur que tots i cada un dels presents estarem al costat d'aquesta persona excepcional, com a fills d'un Pare que vol entregar-se completament.

Gràcies Maties, pel teu amor i el teu testimoniatge.

Antoni Manzano i Alfons López.

Foto: BEDMAR.

tir-nos al seu costat i íntimament units als seus ulls xisclants de vitalitat i recerca interior. La seva dedicació complaent va satisfer completament les expectatives dels assistents, i el seu somriure contagiós es va omplir de joia durant tota la jornada.

Cap a dos quarts de tres, ens vam dirigir cap al refrigeri que excepcionalment presentava un aire festiu de caire laic. Una llarga taula ubicada al centre de la sala donava cabuda a tots els convidats que no hi cabíem a les taules laterals. Després de l'acció de gràcies pels aliments, va iniciar-se el dinar amb una gran cordialitat entre els assistents, tot i que no ens coneixíem molts de nosaltres. El silenci habitual del refrigeri es tornà aquell dia en càlida conversa.

Foto: M. Potedano.

Crònica de la visita de President Aznar a Poblet el 27 de març de 2001

La motivació de la seva visita va ser la cloenda de la I Jornada Empresarial, organitzada per l'associació "El Gresol", de la Catalunya Nova, que havia de fer-se a la tarda. Aquesta Jornada estava prevista pel setembre propassat, i per raó de l'agenda del President s'ha fet ara. Des de l'any 1980, en què vingué el President Suárez, no havia vingut cap altre President del Govern de l'Estat.

Va anticipar la seva arribada, de ma-

nera que a les 12'20 hores, l'helicòpter arribava a l'era (actual heliport), procedent de Barcelona, per poder visitar Poblet i dinar amb els monjos.

El van rebre al peu de l'aparell: el pare abat Josep Alegre, l'alcalde de Vimbodí, Jaume Carreras, el sots-delegat del Govern a Tarragona, Raül Navarro, el tinent coronel de la Guàrdia civil i responsable de la província, Francisco Javier Díez-Ticio, i el Prior i Sotsprior de Poblet, pares

Foto: M. Ponedano.

Francesc M. Tulla i Jesús M. Oliver.

Des de l'era, passejant, es va seguir el camí de la granja fins a la muralla (s. XIV) i passeig dels arbres, i la plaça major. Se li va mostrar el solar on es vol fer l'hostatgeria, l'antiga bosseria i hospital de pobres, que actualment es troba en estat ruïnós i que és una de les actuacions més demanades del monestir. Anirà a càrrec del Ministerio de Fomento, amb una inversió de 952 milions i que precisament el President ha desbloquejat.

Aznar va iniciar després el seu recorregut pel monestir, el cubar, la bodega, el claustre, el capítol, l'església i els panteons reials, i s'acabà amb la sagristia nova. Tornà després al centre del claustre, on l'esperava la comunitat i on se li van fer els compliments de rigor. A les dues de la tarda va dinar amb els monjos, on no es féu cap canvi de costums per la seva presència, així hi hagués silenci i és llegí el capítol de la Regla de sant Benet sobre com s'han de rebre els hostes, el capítol que tocava del dia de la Bíblia, i el llibre d'humor cristià de Cabodevilla "La jirafa tiene las ideas muy elevadas". Després del

dinar, s'anà a la sala de les Cases Noves on hi hagué cafè, intercanvi d'obsequis (llibres de Poblet, CD de gregorià...) i tertúlia ben distesa.

A tres quarts de quatre continuà la visita, inaugurant la remodelació del Museu dalat del Palau del Rei Martí. Seguidament anà a l'"Arxiu Montserrat Tarradellas" al Palau Nou de l'Abat on va poder comentar amb l'encarregada (Mont-

serrat Catalán) i els monjos diversos llibres sobre la Guerra Civil i se li van mostrar escrits del seu avi, Manuel Aznar, i un que parlava sobre el president Azaña al diari "El Sol", alhora que va poder consultar el llibre del seu avi i exdirector de "La Vanguardia", "Historia militar de la Guerra de España". Se l'obsequià amb foto-còpies dels escrits del seu avi i un llibre amb conferències del president Tarradellas.

Passat un quart de sis de la tarda va fer la seva participació a la clausura de la Jornada Empresarial, on va parlar sobre el finançament autonòmic, donant els recursos suficients als diferents governs, municipals, autonòmic i estatal. Va aprofitar per parlar dels llocs de treball indicant que es busca la desaparició de l'atur. La seva estada va servir perquè fes declaracions sobre un dels temes més polèmics, el Pla Hidrològic i altres.

Cap a dos quarts de set es féu el comiat, anant amb auto fins a l'heliport, on s'embarcà i retornà a Barcelona, posant fi a la seva estada entre nosaltres.

Francesc M. Tulla, *prior*.

I JORNADA POBLET

sobre la Economía del siglo XXI

celebrada en Poblet el 27 de marzo del 2001

Durante su última estancia en el Monasterio de Poblet el Presidente del Gobierno Excmo. Sr. D. José Mª Aznar López, simultaneó su visita al cenobio con su participación en la Jornada sobre la Economía del siglo XXI organiza-

da por Gresol Empresarial de la Catalunya Nova.

Gresol Empresarial de la Catalunya Nova es una asociación, sin ánimo de lucro, vinculada a la prestigiosa Asociación para el Progreso

Foto: BEDMAR.

Foto: BEDMAR.

de la Direcció (APD), que constitue un foro de encuentro para los participantes empresarios del área geográfica de Tarragona. Entre sus actividades destaca la celebración de cenas-coloquio mensuales con la presencia de destacadas personalidades del mundo de la economía, la empresa, la política y la comunicación; concediendo anualmente el premio Gran Gresol que ha sido ya otorgado, entre otras personalidades, a Joan Antoni Samaranch, José Mª Bach, Federico Mayor Zaragoza o Joaquín Navarro Valls.

Esta jornada, celebrada a la sombra del Monasterio de Poblet, se dedicó a analizar los efectos de la mundialización en la economía, fenómeno que ha sido calificado de auténtica revolución en el mundo de los negocios y la empresa, en un momen-

to en el que el mercado internacional impone nuevos escenarios, plantea nuevas estrategias y hace surgir nuevos canales que es preciso conocer con detenimiento para garantizar hoy el éxito empresarial.

Tanto el Presidente de Gresol, el empresario Antoni Pont, como todos los socios, abrazaron con entusiasmo la posibilidad de celebrar esta Jornada, con vocación de continuidad anual, en el Monasterio de Poblet, al tratarse de un marco emblemático, especialmente para Cataluña.

El acto de apertura contó con la asistencia del Sr. Antoni Pont, el Sr. Josep Mariné, Presidente de la Diputación de Tarragona, el Sr. Ramón M. Mullerat, Presidente de la Hermandad de Poblet y el Padre Josep Alegre, Abad de Poblet; el cual dio la bienvenida a todos y ofreció el Mo-

nasterio como lugar de reflexión, recordando que Poblet no es tan sólo un monumento patrimonio de la humanidad, sino un lugar dedicado a la vida contemplativa donde una comunidad, los monjes, rezan y trabajan siguiendo la regla de San Benito.

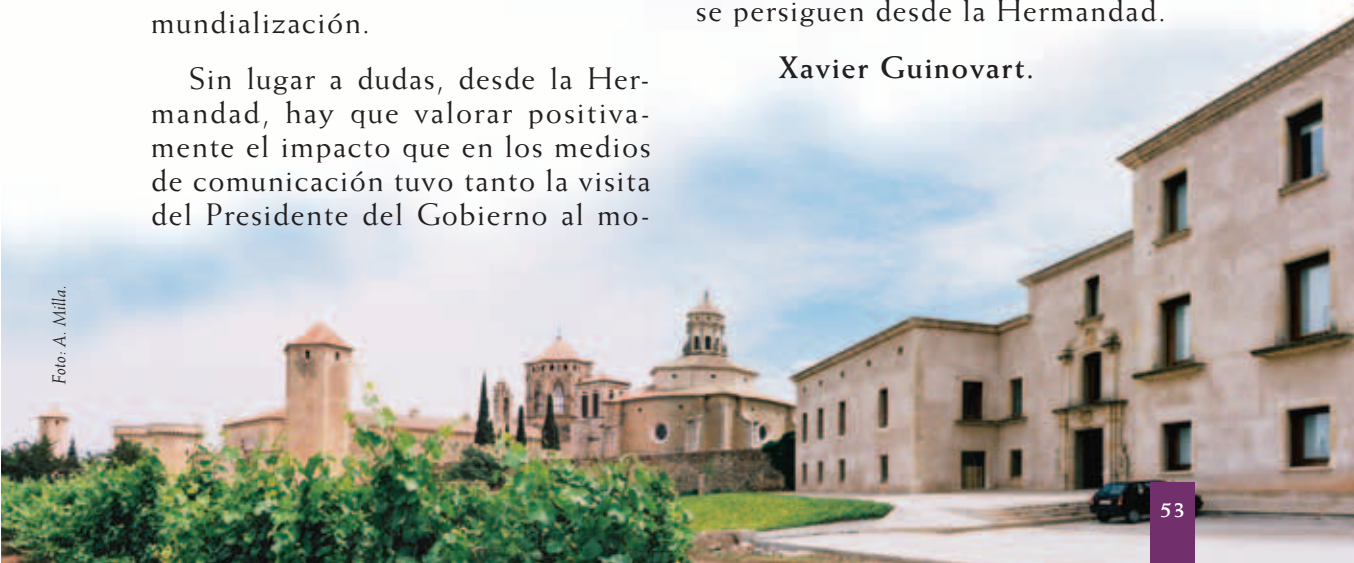
Sirvieron como núcleo de reflexión las intervenciones de destacadas personalidades de la economía de nuestro país, destacando entre otras las del Sr. Joan Rosell, Presidente del Fomento de Trabajo; el Honorable Sr. Francesc Homs, Conseller d'Economia de la Generalitat de Cataluña; el Sr. Josep Mª Bach, Presidente de Basf Española; el Sr. Josep Jané, Presidente de Bankpyme, y el Sr. Antoni Brufau, Director General del grupo de la Caixa.

La clausura de la jornada tuvo como invitado de excepción al Excmo. Sr. D. José María Aznar López, Presidente del Gobierno, quién explicó con detalle, entre otros, el Plan Hidrológico Nacional presentado por el Gobierno en los últimos meses, que tanta polémica ha suscitado especialmente en nuestras comarcas, y expuso sus puntos de vista sobre los retos a los que se enfrenta nuestra economía ante la mundialización.

Sin lugar a dudas, desde la Hermandad, hay que valorar positivamente el impacto que en los medios de comunicación tuvo tanto la visita del Presidente del Gobierno al mo-

nasterio, como la celebración de la propia Jornada. Todo ello abre las puertas a la esperanza para que, en un futuro, Poblet pueda recibir las aportaciones económicas suficientes que permitan efectuar las inversiones necesarias para dotarse de las infraestructuras que posibiliten al monasterio consolidarse como centro cultural, un foro con vida propia en el cual reflexionar sobre los retos del mundo actual. Estas aportaciones no deben limitarse sólo a los poderes públicos, responsables de garantizar la restauración del monumento; sino que los principales agentes económicos tienen la oportunidad de colaborar en esta tarea tanto para obtener nuevas infraestructuras, como una sala de actos adjunta al Palacio del Abad donde albergar, como espacio suficiente, este tipo de reuniones; como para dar su apoyo a los diversos actos que aquí se organicen a través de la futura Fundación. A este fin se sumará la nueva hospedería cuyas obras el Presidente del Gobierno se comprometió a impulsar en los próximos meses con cargo a los presupuestos generales del Estado. Siendo todo ello compatible con la vida contemplativa de la comunidad monástica y los fines espirituales que se persiguen desde la Hermandad.

Xavier Guinovart.

Novetats bibliogràfiques: "Poblet: Espai i temps" i "Visita guiada al monestir de Santa Maria de Poblet"

A la bibliografia populetana s'han afegit en els darrers mesos dues obres, diverses en la forma i en el contingut, però lligades en l'esperit. Dos membres de la comunitat, el P. Jesús M. Oliver i Fra Marc Vallès, ens apropen a la seva visió del monestir en dos llibres imprescindibles per a qualsevol interessat en Poblet.

A la tasca restauradora de Poblet no hi ha estat pas aliena la Diputació de Barcelona, integrant del patronat fins al restabliment de la Generalitat. Tampoc en els darrers anys ha mancat la seva presència, des de la presidència de Josep Tarradellas, alhora president de la Generalitat provisional, fins als seus tres successors la Diputació de Barcelona ha sigut amatent a allò que Poblet significa, sense cercar un protagonisme que de fet li pertocava.

Fruit d'aquesta relació, perllongada al llarg del segle XX, és la publicació de l'obra "Poblet: Espai i temps", on, amb fotografies de Francesc Bedmar, el P. Jesús M. Oliver ens transmet una passió, la seva passió, per Poblet, clar exponent de l'arquitectura, l'art i l'espiritualitat cistercenca. El president de la Diputació de Barcelona, Manuel Royes, defineix en el pròleg Poblet com "un conjunt de sensacions difícils de descriure però inesborrables en el record i en el sentiment". Al llarg de 186 pàgines, amb la companyia de les meravelloses fotografies de Francesc Bedmar, un altre apassionat pel Monestir de la Conca, el P. Jesús ens descriu la seva percepció d'aquestes sensacions, que tenen a més la companyia de dos textos d'excepció de l'abat Maur Esteve i de l'abat Josep Alegre.

A Poblet res no és casual, el P. Jesús ens

situa en el lloc geogràfic triat, a recer de les muntanyes i del riu sec, a l'ombra del xiprer, de l'olivera, de l'àlber i de la figuera. Al costat del bosc i sota l'aigua, aquella aigua que en tornar a rajar a la font del claustre l'any 1933 albirava una resurrecció després d'un segle de destrucció i abandonament. Un cop situat l'entorn l'existent i el creat per la influència del monestir, com ara les granges, l'autor ens porta de la mà al recinte del monestir.

La muralla defineix els tres nivells del monestir, l'envolta i l'encercla i estableix diferents graus d'intimitat. El P. Jesús i Francesc Bedmar ens guien en aquest camí iniciàtic, no tant sols en la seva estructura actual, sinó que l'autor ens explica quin era el seu efecte en el temps de màxim esplendor. De fet, ambdós autors, acumulen certa experiència en haver publicat, en diverses llengües i edicions, la guia turística més acurada de què disposa el monestir en l'actualitat i que també és obra de referència, en aquest cas divulgativa, de gran importància.

La porta de Prades ens permet accedir al primer recinte amb la capella de Sant Jordi com a principal testimoni. La porta Daurada ens endinsa a la plaça, que com molt bé ens recorda el P. Jesús, no fou concebuda per ser el que és a l'actualitat sinó per a acollir totes aquelles dependències que la comunitat oferia al foraster, una finalitat que si finalment l'hostatgeria es porta a terme recuperarà en el millor sentit, un cop perdudes per mor de la història les càrregues d'activitat econòmica que, al llarg dels segles, anaren enrrarint el sentit més autèntic de la vida monàstica. D'aquest segon recinte n'és bon testimoni la

capella de Santa Caterina. Poblet s'organitza en quatre recintes i cadascun d'ells té la seva pròpia personalitat representada per un lloc de culte; Sant Jordi, Santa Caterina, la basílica i Sant Esteve, que van de la grandesa a la intimitat, de la llum al recolliment i la foscor. En la descripció dels tres recintes el P. Jesús ens mostra el Poblet monumental, però sense deixar mai de banda el seu sentit de marc acollidor de la vida monàstica d'ahir i d'avui, amb els diferents usos que han viscut fruit de l'evolució de la vida monàstica, no tant sols arrel del tall de l'exclaustració, sinó per l'evolució pròpia de tota comunitat que perllonga la seva activitat en el temps. Un llarg recorregut per les diverses dependències, que ens donen testimoni de la vida i l'activitat de les comunitats d'ahir i d'avui i de la tasca restauradora dels darrers anys.

Dos darrers apartats clouen l'obra i donen sentit a tot l'anterior, la història i l'esperit. Amb molt d'encert els autors vinculen les descripcions de les tombes reials i del palau del rei Martí a la història, perquè són la màxima expressió de la vinculació del país, mitjançant els seus monarques, amb l'esperit cistercenc que Poblet representa. No pot mancar la referència a la restauració monàstica de l'any 1940 i a l'heroica comunitat que l'encapçalà. Però com ens diu l'autor: "la història, com la vida no s'atura. Poblet és un ésser vivent dintre del conjunt de la societat catalana i, si bé ja no té el protagonisme dels segles antics, per tal com els temps han canviat afortunadament, continua essent una presència viva i operant dintre de les seves possibilitats i finalitats"; és aquesta presència la que es reflecteix en el darrer apartat del llibre "l'esperit", l'autèntic i transcendent sentit de Poblet.

Voldria recomanar al lector que d'aquesta obra, imprescindible per a tot enamorat de Poblet, no en faci sols un recorregut lineal, que no s'aturi en la bellesa de les imatges i que s'endinsi en la profunditat del text, que quan recordi en la seva memòria una o d'altra dependència del monestir recorri a l'obra del P. Jesús M. Oliver i Francesc Bedmar, i amb

ella i per mitjà d'ella redescobrirà el sentit d'allò que avui és Patrimoni de la Humanitat i el conjunt monàstic millor conservat i recuperat d'Europa; perquè a més redescobrirà la vertadera essència de Poblet, l'esperit que s'ha viscut i es viu al voltant de les pedres.

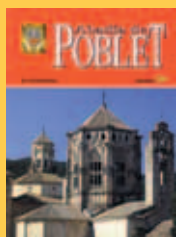
Fra Marc Vallès, nascut a l'Empordà, ens ofereix una "Visita guiada al monestir de Santa Maria de Poblet". La vinculació de la gent de l'Empordà amb Poblet ja va donar un altre fruit literari amb la guia de Josep Pla, amb qui Fra Marc establí una relació que el portaria a acompanyar-lo en els seus darrers mesos de vida. Fa uns anys la revista *El Temps* publicava un reportatge sobre Poblet, a més d'una entrevista amb l'abat Maur Esteve, s'inclouia una visita al monestir amb un guia d'excepció, Fra Marc; avui aquest ens ofereix una ampliació d'aquella visita i torna a jugar amb el lector amb la pregunta clau "on sou?"; un joc que ens permet veure com cadascú pot tenir una percepció de l'espai que observa diferent i que aquesta es pot modificar en el temps. La guia que ens aporta Fra Marc es fruit d'anys de vivències d'un entorn i d'un esperit que el porta a definir que l'arquitectura "com l'home, ha de viure en la seva perpendicular, mai inclinat endavant ni endarrera. Tampoc viure de puntetes o sols

suportar-se en els talons"; és per això que seguint amb el joc de les preguntes afirma que "allà on tens els teus peus estàs en la presència de Déu". La guia de Fra Marc ens endinsa en un Poblet diferent, és el mateix de sempre però aquí acompanyat d'una vivència personal que porta al lector, inicialment, sorpresa per a finalitzar amb un nou sentit, el Poblet viscut per dins, amb el més ampli sentit del terme.

El P. Jesús M. Oliver, Francesc Bedmar i Fra Marc Vallès, amb les seves obres, ens transmeten una passió: Poblet. Cal advertir que aquesta passió és encomanadissa.

Octavi Vilà.

Guía de Poblet / Barcelona. Escudo de ORO 1997. 21 cm. 600 pta.
(castellano).

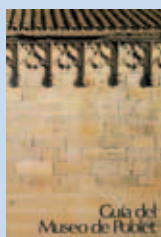
Guiatge cap al cel / Cardenal Bona; traducció del Dr. Vicenç Nolla i Gili. - (Poblet); Abadía 500 pta.
(Català).

Guia de Poblet / Abadía de Poblet, 1990. 17 cm.-350 pta.
(català, francàis, emglish, deutsch,a italiano).

Història, anàlisi i restauració de la sagristia del Monestir de Poblet / Agustí Portales i Pons. - (Tarragona): Col.legi d'Apapelladors i Arquitectes Tècnics de Tarragona, 1987.- 159 p.: il.; 24 cm.- (Escaire; 10).- 2.000 pta.

Guía del Museo de Poblet / Jesús M. Oliver. - (Poblet): Abadía de Poblet, 1982. - 40 p.: il. (algunes col.); 21 cm. - 250 pta.
(castellano)

Abadía de Poblet / Text: Jesús M. Oliver; fotografies: Francesc Bedmar.- Barcelona: Escudo de Oro, 1991.- 60 p.: il. col.; 24 cm.- (arte en España; 28).- 1.600 pta.
(català, castellano, francàis, emglish, italiano, deutsch).

Visita guiada al monestir de Santa Maria de Poblet per fra Marc Vallés / 26 cm. - 300 pta.
(català, castellano, english).

La Vida privada de la comunitat de Poblet a l'edat mitjana i moderna / Gener Gonzalvo i Bou.- (Poblet): Abadía de Poblet, 1999.- 125 p.: il. (algunes col.); 21 cm.- 800 pta.

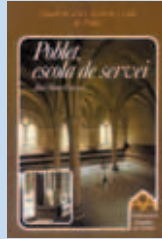
Guia fonamentada i popular del Monestir de Poblet / fotografies: Francesc Bedmar; textos: Josep Pla. - 2a ed. - (Poblet): Abadía de Poblet, 1988. - 150 p.: il. col.; 25 cm. - 1.200 pta.
(català, castellano, francàis, deutsch).

Las Tumbas reales de los monarcas de Cataluña y Aragón del Monasterio de Santa María de Poblet / Federico Marés Deulovol. - 2a ed.- (Poblet): Abadía de Poblet, 1998.- 130 p.: el. (algunes col.); 21 cm.- 750 pta.
(castellano).

L'Arxiu President Tarradellas, a Poblet / Alexandre Masoliver.- (Poblet): Abadia de Poblet, 1982.- 109 p.: il. (algunes col.); 21 cm.- 500 pta.
(català, castellano).

Poblet, escola de servei / Abat Maur Esteva.- (Poblet): Abadia de Poblet, 1982.- 93 p., (4) p. de làm.: il. col.; 21 cm.- 500 pta.

El Cimborio de Poblet / Joan Bassegoda i Nonell.- (Poblet): Abadia de Poblet, 1982.- 111 p.: il. (algunes col.); 21 cm.- 500 pta.
(català, castellano).

Historia de la restauración de Poblet: destrucción y reconstrucción de Poblet / Joan Bassegoda i Nonell.- (Poblet): Abadia de Poblet, 1983.- 357 p.: il. (algunes col.); 25 cm.- 3.000 pta.
(català, castellano).

Història de Poblet / Agustí Altisent.- (Poblet): Abadia de Poblet, 1974.- 706 p., (76) p. de làm.: il.; 25 cm.- 4.000 pta.

Poblet: espai i temps / Text: Jesús M. Oliver; fotografies: Francesc Bedmar.- barcelona: Diputació de Barcelona, 2001.- 234 p.: il. col. 8.000 pta.

II Col.loqui d'Història del Monarquisme Català: Abadia de Poblet, 1972.- 275 p.; 25 cm. - 750 pta.

II Col.loqui d'Història del Monarquisme Català: Abadia de Poblet, 1974. - 432 p., (11) f. pleg.; 25 cm. - 1.000 pta.

El Directori perpetu de Poblet del P. Francesc Dorda de l'any 1694 / Maur Esteva. Abadia de Poblet, 1983. - 482 p.; 25 cm. - 2.500 pta.

Textos constitucionals de la Congregació Cistercenca de la Corona d'Aragó. Abadia de Poblet, 1992. - 289 p.; 24 cm. - 2.000 pta.

La Psicología del amor en los cistercienses del siglo XII / Miguel Siguán Soler. - Abadia de Poblet, 1992. - 289 p.; 24 cm. - 2.000 pta.

Fra Francesc Dorda, abat de Poblet, bisbe de Solsona i ministre de l'Arxiduc / Alexandre Masoliver. Abadia de Poblet, 1981. - 117 p., (9) p. de làm.: il.; 25 cm. - 700 pta.

La Davallada de Poblet: Poblet als segles XVII i XVIII / Eduard Toda i Güell. Abadia de Poblet, 1997. - 473 p.; 24 cm. - 4.000 pta.

«O sigui, que encara queda cosa a fer i no poca. El cert, realment, és que Poblet estava però que molt malament i bé podríem dir que s'ha ressucitat un mort».

Entrevista al P. Francesc Tulla

El pare Francesc Tulla va nèixer al santuari de sant Magí de la Brufaganya, prop de Santa Coloma de Queralt, a la Conca de Barberà, el 28 de setembre de 1928, on els seus pares van estar-se un parell d'anys. Després faria els seus estudis civils amb els religiosos escolapis de Barcelona. Va entrar al Monestir de Poblet, de l'Ordre Cistercenc, una rama dels benedictins, el 19 d'agost de l'any 1947. Després de les etapes normals de noviciat i professions, va completar els estudis eclesiàstics a Roma, els anys 1953-1955, i, en una segona etapa, va fer els de dret canònic a Madrid, entre el 1962 i el 1964.

Com és un dia en la vida del monjo?

«Comencem amb les Matines a un quart de sis del matí, que és una hora canònica de

l'Ofici més aviat mediativa. L'Ofici Litúrgic és la loança que el monjo eleva a Déu per tota l'Església. Segueix una estona de meditació personal, i a quarts de set hi ha les Laudes, cantades com un bon començament festiu de la jornada. Segueix un temps d'agençament personal,

i al les vuit del matí s'inicia la missa conventual, cantada i concelebrada per tots els monjos-preveres i participant-hi tota la Comunitat, i oberta a tots els fidels que hi vulguin assistir, que és l'acció de gràcies i d'ofertament de la jornada del Creador. Després tenim l'esmorzar i, a un quart de dues, comença el treball, repartit en petits equips: el de les terres, la impremta, l'arxiu, la biblioteca, amb modernitat, com ordinadors, «internet», etc., fins a tres quarts d'una. A la una hi ha la

Foto: Oscar Palau - El Pati.

Pregària del Migdia i el dinar. A dos quarts de tres, novament treball, fins a les cinc de la tarda, quan hi ha la Lectio divina, és a dir, estudi o lectura de formació, un dels elements pels que seguim la Regla de Sant Benet (tenim com a lema Ora et Labora, això és: pregària, estudi i treball). A dos quarts de set hi ha les Vespres, cantades i festives també com a cloenda de la jornada. Segueix el sopar, la lectura espiritual al Capítol i les Completes, l'hora que tanca el dia i és com un encomanar el repòs nocturn a Déu i Senyor, abans d'anar a dormir, que ja ens l'ha beneït en començar-lo».

Diferències entre l'anterior i actual abat.

«Són dos tarannàs molt diferents. L'anterior, ara Abat General de tot l'Ordre, amb residència a Roma, era com un nervi, un empresari emprenedor, a qui el món se li feia petit. L'actual és més assossegat, més tranquil, que vol que tot es faci bé. Això sí, tots dos són monjos, i amants de les tradicions monàstiques. És qüestió de «matisos», no de continguts».

Què ha significat per a Poblet la declaració de «Patrimoni de la Humanitat»?

«A proposta de la Generalitat de Catalunya, i després de llarga tramitació, la UNESCO, a la seva reunió d'Argel del 1991, va aprovar la declaració de «Patrimoni de la Humanitat» per a Poblet. És només una «declaració», però et dóna una força moral per a fer-la valer on calgui. A més, suposa uns mínims de qualitat arqueològica, que vol dir que el llistó del «monument» és molt alt, on només hi arriben els que estan inclosos en la «Llista» on s'anoten aquestes declaracions. Pel què és, els altres dos monestirs de l'anomenada «Ruta del Císter», com són Santes Creus i Vallbona

de les Monges, també ho tenen en tramitació, de manera que quan ho aconseguixin, els tres de la «Ruta» seran «Patrimoni». Aquests monuments són molt singulars, de manera que no és bo fer-ne comparacions, però si que es pot dir que els tres tenen qualitat suficient per a formar-ne part».

Veu factible que Montblanc també sigui «Patrimoni de la Humanitat»?

«Crec que sí, tot i que han de fer moltes coses prèvies: Com a mínim una bona senyalització, que indiqui els diversos llocs del patrimoni arqueològic; reconstruir tot el que puguin de la muralla, que ara està tot a mig fer, i enjardinar-ho; rehabilitar el claustre de sant Francesc i recuperar tot el que puguin de la part monumental. Quan tot llueixi, és quan es podrà iniciar la tramitació per a la «declaració», perquè hi ha inspecció sobre el terreny per a valorar el conjunt i si no està en condicions, la petició no prosperaria. A Montblanc tothom fa pinya, quan es tracta de la vila, i també la faran per a aconseguir-ho».

La restauració de Poblet, des que hi van tornar els monjos, és exemplar, Què hi falta fer?

«Falta l'Hostatgeria, obra important, i que la visita del president Aznar ha esperonat. S'havien fet diverses etapes del projecte, des del concurs d'idees, el projecte bàsic, el d'execució (anava fent el seu camí), però era lent i s'encallava, tot i que hi ha diners als pressupostos per a fer-la. Falta també l'Auditori o Sala de reunions del Palau Nou de l'Abat, ja que la sala on va fer la Jornada dels Empresaris, tinguda recentment, no és pas per a això. A més, queden moltes obres petites per a fer: la Sagristia Vella, molt malmesa; la teulada de l'absis, que s'ha de refer; completar el lapidari (lloc

"Quan tot llueix, és quan es podrà iniciar la tramitació per a la "declaració"

on es classifiquen les pedres recuperades arqueològicament); la Torre del Rellotge de l'entrada, que recentment ens la van tornar; la xarxa d'aigua contra incendis i algunes més de petites. O sigui, que encara queda cosa a fer i no poca. El cert, realment, és que Poblet estava però que molt malament i bé podríem dir que s'ha resucitat un mort».

Els darrers anys, el prestigi de Poblet s'ha enfilat pels núvols, perquè?

«Poblet és un article que es «ven» bé. És un gran monestir, una peça arqueològica medieval de primera magnitud. I només cal que, de tant en tant, algun esdeveniment ho recordi i el tregui a lluir, el desempolsi -per dir-ho així-, perquè se'n torni a parlar i a fixar l'atenció. El contingut de visitants anuals n'és una prova i, ara, sense fronteres, els grups estrangers que vénen i que precisament volen contemplar Poblet, també ho palesa suficientment».

No és incompatible l'allau de turistes dels darrers temps amb la vida reposada dels monjos?

«De cap manera. Les visites estan organitzades, es fan grups, per la part principal, com és el claustre, l'església o els muesus. Les portes de la clausura estan tancades, i la Comunitat fa la seva vida i no s'interfereix. Seria impossible una vida monacal si fos interferida pel turisme. I, en veritat, la Comunitat, ni s'assabenta que hi hagin visitants. I una prova de tot el que vinc dient, és la dels hostes, que passen alguns dies dins la clausura, que tenen tranquil·litat i no senten cap soroll,

ni que hi hagi turistes. Recordo una anècdota d'en Romano Prodi -el que és ara President de la Comissió Europea-, que a Itàlia si un monestir és monument, no es poden tancar les portes de clausura (tot és obert), i va quedar meravellat del ben organitzat que tenim la visita a Poblet».

Com és la relació del monestir amb els pobles veïns i amb la comarca?

«Penso que prou s'adonen del que significa Poblet, en els seus aspectes «culturals» i de «testimoniatge», i amb el que Poblet pot donar espiritualment. En són una prova les coses que es poden organitzar aquí, com «trobades», «concerts», «reunions», «casaments» i altres de semblants. El que hi hagi una Litúrgia ben feta, sigui l'Ofici, sigui la Missa, on realment els fidels participin i s'hi trobin bé, i preguin; l'assistència de devots ho demostra. I ja no parlem de Nadal o Setmana Santa, que l'assistència és una bogeria. Aquí em va bé d'esmentar la bona idea que va tenir un periodista d'organitzar la anomenada «Ruta del Císter», en què, prenent com a reclam els respectius monestirs de les tres comarques (La Conca, l'Ilt Camp i l'Urgell), s'ha promogut el turisme d'interior i diverses activitats que s'hi relacionen, i a nosaltres ens semblen bé, mentre es respecti el principal, que és la cultura i el testimoniatge espiritual, que és per on he començat».

(Entrevista realitzada per Oscar Palau, «El Pati», 27-06-2001)

